

OP Gruppens delårsrapport
1.1–31.3.2017

OP Gruppens delårsrapport 1.1–31.3.2017: Ekonomin i skick, förnyelsen fortsätter

Resultatet förbättrades, utlåningen och de förvaltade medlen ökar

- Resultatet före skatt växte med 4 % till 295 miljoner euro (284).
- Intäkterna ökade med totalt 7 %: nettoprovisionsintäkterna ökade med 6 %, men räntenettot minskade med 3 % och försäkringsnettot med 9 %. Kostnaderna ökade som väntat med 11 %.
- Nedskrivningarna av fordringar, 8 miljoner euro, minskade ytterligare från den redan låga nivån.
- CET1-kapitaltäckningen var vid slutet av mars 18,8 % (20,1 %). Kapitaltäckningen sjönk med 1,8 procentenheter till följd av Europeiska centralbankens (ECB) beslut i februari att höja riskvikterna för OP Gruppens hushållsexponeringar för en bestämd tid.
- Utlåningen växte med 5 % och inlåningen med knappt 3 %. Nya bolån togs ut för 6 % och nya företagskrediter för 5 % mer än ett år tidigare. Bankrörelsens räntenetto ökade med 5 %.
- Premieintäkterna från privatkunder ökade med 3 %, medan premieintäkterna från företagskunder minskade nästan lika mycket. Skadeförsäkringens resultat belastades under början av året av att storskadorna var mer omfattande än normalt.
- Kapitalförvaltningens medel som förvaltas ökade med 13 % från året innan. Kapitalförvaltningens resultat belastades av kortfristiga räntekompletteringar av försäkringsskulden.
- Resultatet för 2017 uppskattas bli ungefär lika stort som eller mindre än 2016 på grund av växande utvecklingskostnader och andra kostnader för genomföring av strategin.

Strategin genomförs med full fart

- Genomföringen av strategin fortsätter inom 15 strategiska projekt. Utvecklingsinvesteringarna stiger till 400 miljoner euro på årsplanet.
- Antalet ägarkunder i OP Gruppens andelsbanker ökade under det första kvartalet med 19 000 till 1,8 miljoner. På ett år har antalet ägarkunder ökat med nästan en femtedel.
- Antalet gemensamma kunder i bank- och försäkringsrörelsen ökade under rapportperioden med 12 000. Vid slutet av mars uppgick antalet gemensamma kunder till 1,8 miljoner.
- Ny OP-bonus samlades för 54 miljoner euro, dvs. 6 % mer än ett år tidigare.
- I januari undertecknades ett nytt avtal med Europeiska investeringsfonden om ett finansieringsprogram på 150 miljoner euro som riktar sig till sme-företag.
- I mars öppnade OP Gruppen en ny kollektiv kundmedieportal (op.media) för OPs ägarkunder och företagskunder. I op.media kommer kunderna att få en starkare roll i innehållsproduktionen.
- OP Gruppen förnyas och arbetsgivarprofilen förbättras.

OP Gruppens nyckeltal

	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Resultat före skatt, milj. €	295	284	4,0	1 138
Bankrörelse	174	144	20,7	574
Skadeförsäkring	49	61	-19,3	244
Kapitalförvaltning	34	73	-53,9	226
Övrig rörelse	38	5		95
Ny OP-bonus som samlats till ägarkunder	54	50	6,4	208
	31.3.2017	31.3.2016	Förändring, %	31.12.2016
CET1-kapitaltäckning, %	18,8	19,5	-0,7*	20,1
Avkastning på ekonomiskt kapital, %**	22,5	21,1	1,4*	22,7
Kapitalbasen i förhållande till minimibeloppet av kapitalbasen (konglomeratlagen), %***	142	160	-18*	170
Nedskrivningar av fordringar i kredit- och garantistocken, %	0,04	0,05	0,0*	0,09
Ägarkunder (1 000)	1 766	1 507	17,1	1 747

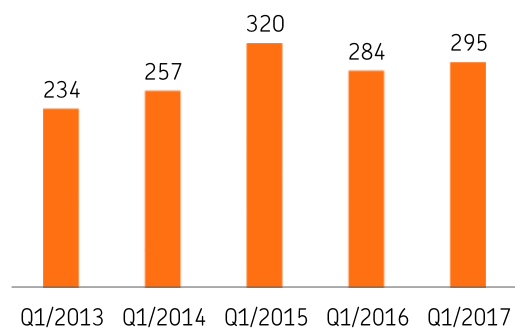
Som jämförelsetal för resultatet har använts talen för motsvarande perioder 2016. För balansräkningstal och andra tal av tvärsnittstyp har som jämförelsetal använts talet vid slutet av 2016 om inte annat nämns.

*förändring i relationstalet

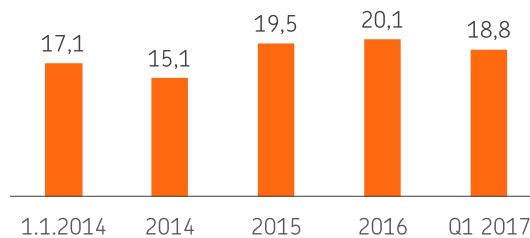
**12 mån. glidande

***Relationstalet enligt konglomeratlagen har beräknats med Solvens II-övergångsbestämmelserna.

Resultat före skatt, milj. €

Kärnprimärkapitaltäckning (CET1), %

Chefdirektör Reijo Karhinens kommentarer

Under början av året har vi verkställt strategin som djärvt förnyar OP Gruppen medan resultatutveckling samtidigt har varit fortsatt stark. Vårt resultat förbättrades från året innan och var det nästa bästa resultatet för det första kvartalet någonsin. Resultatet förbättrades av att realisationsvinsterna från placeringsverksamheten och nettoprovisionsintäkterna ökade. Bland rörelsesegmenten var Bankrörelsens resultat klart bättre än året innan. Resultatet belastades av den svaga skadeutvecklingen under början av året, men också av den kostnadsökning som genomföringen av strategin gett upphov till. Att räntenettet på grupplanet försvagats en aning är en följd av att räntenettet i gruppens centralbanksfunktion har minskat. Bankrörelsens räntenetto fortsatte däremot att öka. Kapitalförvaltningens jämförbara resultat var ungefär lika stort som året innan.

Bankrörelsens goda utveckling kompletterades av att utlåningen har fortsatt växa snabbare än marknaden. Tillväxten var stark också inom kapitalförvaltningen. Inom skadeförsäkringen nådde vi däremot inte samma tillväxttakt som under tidigare år. Våra framsteg inom de nya affärsrörelserna fortsatte. Vi fortsätter att expandera hälso- och välbefinnanderörelsen till hela landet: för närvarande bygger vi tre nya sjukhus. Inom mobilitetstjänsterna koncentrerade vi oss på förberedelser inför följande initiativ.

Utöver att trygga en smidig daglig kundrörelse utmanas vi av ett kraftigt brytningsskede i kundbeteendet. För en traditionell aktör inom finansbranschen innebär det här ett avsevärt förnyelsebehov, och via det betydande investeringar i produkt- och tjänsteutvecklingen. Samtidigt ökar regleringen fortlöpande, vilket kräver allt mer systeminvesteringar. Tillsammans kommer de här investeringarna att påverka vår kostnadsutveckling avsevärt. Här har vi hjälp av vår starka resultatkapacitet.

Som en finländsk föregångare då det gäller att utnyttja digitaliseringen är vi bland de första som möter de förändringstryck som riktar sig till de anställdas kompetensprofiler. Mobilteknik, artificiell intelligens, robotisering och automation leder till behov av nya tjänster och kompetenser samt affärsmodeller inom finansbranschen, samtidigt som våra traditionella sätt att verka trängs undan. Nytt arbete uppstår då gammalt försvinner snabbare än någonsin.

Det här brytningsskedet, med kunden i centrum, går fram med fart. Vi måste acceptera att många av samhällets nuvarande strukturer, normer och verksamhetsmodeller inte längre svarar mot arbetslivets förändrade behov. Mitt i den häftiga förändringen betonas också värdebaserade val. Ett ansvarsfullt och framgångsrikt företag måste söka nya verksamhetsmodeller och lösningar nu, om det vill klara sig i konkurrensen och trygga sina anställdas kompetens i framtiden. Det här kräver ett nytt sätt att tänka och en ny attityd såväl av den anställda som av arbetsgivaren och av hela samhället.

OP Gruppens delårsrapport 1.1–31.3.2017

Innehåll

Omvärlden.....	5
Resultat och omslutning	6
OP Gruppens strategi och numeriska mål	7
Hur gruppen främjat ägarkundernas och omvärldens framgång.....	7
Andra viktiga händelser i januari–mars.....	8
Ansvarskänsla.....	9
Kundrelationer och kundförmåner.....	9
Flerkanalstjänster.....	9
Nya affärsrörelser	10
Kapitaltäckning.....	10
Riskposition.....	11
Rating	14
Segmentens resultat	15
Bankrörelse	15
Skadeförsäkring	17
Kapitalförvaltning	19
Övrig rörelse.....	21
Förändringar i OP Gruppens struktur.....	21
Personal och ersättningar.....	21
OP Andelslags förvaltning	22
Investeringar och tjänsteutveckling	22
Händelser efter rapportperioden	22
Utsikter för återstoden av året	22
Resultaträkning.....	23
Rapport över totalresultat.....	23
Balansräkning.....	24
Rapport över förändringar i eget kapital.....	25
Kassaflödesanalys.....	26
Segmentrapportering.....	27
Noter.....	29

Omvärlden

Förtroendet för den globala ekonomin förbättrades, och enligt preliminära uppgifter återhämtade sig den globala handeln klart i början av 2017. Den positiva utvecklingen hade en bred bas. Enligt de ekonomiska indikatorerna återhämtade sig den ekonomiska tillväxten också inom euroområdet under början av året.

Till följd av uppgången i energipriserna accelererade inflationen i de flesta länderna. I Förenta staterna höjde centralbanken sin styrränta till 0,75–1,00 procent och varslade om att räntehöjningarna kommer att fortsätta.

Europeiska centralbanken (ECB) höll sin styrränta oförändrad, men signalerade i mars att riskerna har lindrats och deflationshotet har skingrats. Både de korta och de långa räntorna höll sig ungefär på årsskiftets nivå.

Den ekonomiska tillväxten i Finland återhämtade sig ytterligare under det första kvartalet. Konsumenternas förtroende var starkt, och arbetslösheten fortsatte att minska. Också exporten började pigga till. Inflationen tilltog måttfullt till följd av uppgången i oljepriset. Läget på bostadsmarknaden förbättrades ytterligare, men priserna steg bara en aning.

Utvecklingen i den globala ekonomin kommer att förbättras något den närmaste tiden. Finlands ekonomi växer måttligt. Räntorna förblir låga inom euroområdet. De gynnsamma utsikterna för den närmaste tiden överskuggas fortfarande av politiska risker.

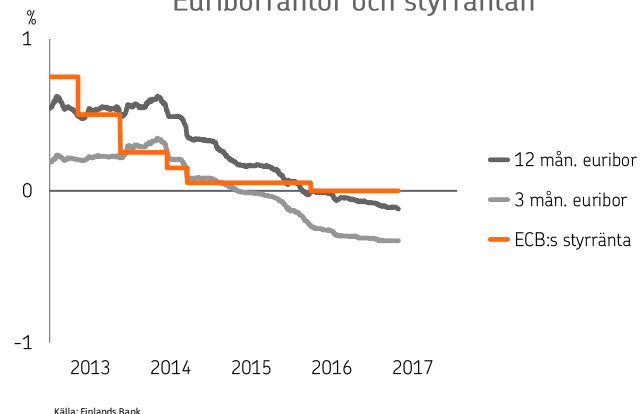
Ökningen i utlåningen till hushåll avtog en aning under början av året och var cirka 2,5 procent. Utvecklingen beror i synnerhet på att tillväxten i bolånestocken var långsammare än tidigare. Enligt en uppskattning från Finlands Bank har de mycket låga räntorna ökat amorteringarna på bolån. Ökningen i utlåningen till bostadssammanslutningar och företag fortsatte långsammare än året innan. Enligt den senaste bankbarometern väntas efterfrågan på krediter öka, det här gäller särskilt efterfrågan på bolån.

Ökningen i inlåningen blev negativ under början av året. Inlåningen från hushåll var fortsatt piggare än året innan, främst tack vare den positiva utvecklingen för brukskontona. Däremot minskade inlåningen från offentlig sektor och företag från samma tidpunkt året innan. Tillväxttakten för de senaste nämnda inlåningsstockarna har varierat avsevärt de senaste åren.

Värdet av de i Finland registrerade placeringsfonderna ökade under det första kvartalet med 4 miljarder euro till 110,5 miljarder euro. Av tillväxten härstammar 1,2 miljarder euro från nettoteckningar och resten från positiva värdeförändringar.

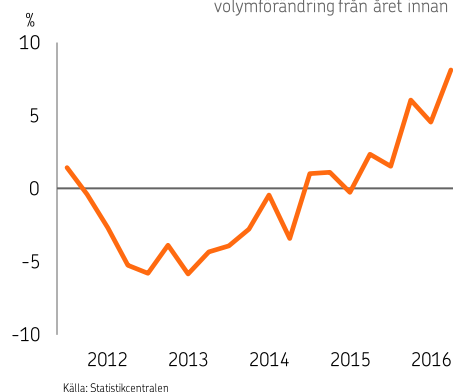
Ändringen av trafikförsäkringslagen har gett upphov till en priskonkurrens inom bilförsäkringar, vilket har präglat början av året för skadeförsäkringsbolagen. Ökningen i försäkringsbolagens premieinkomst har avtagit, men affärsrörelsens lönsamhet och solvensen är fortfarande goda hos skadeförsäkringsbolagen.

Euriborräntor och styrräntan

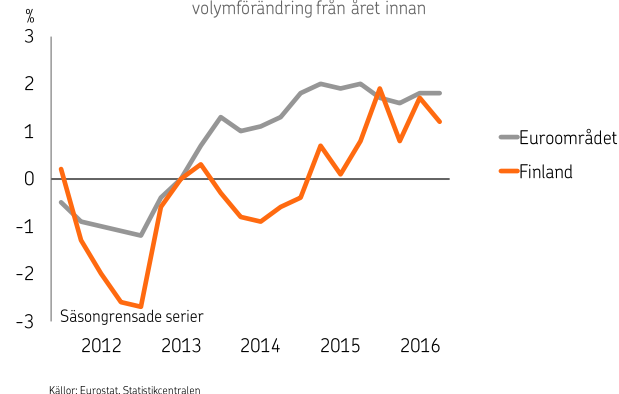
Investeringar i Finland

volymförändring från året innan

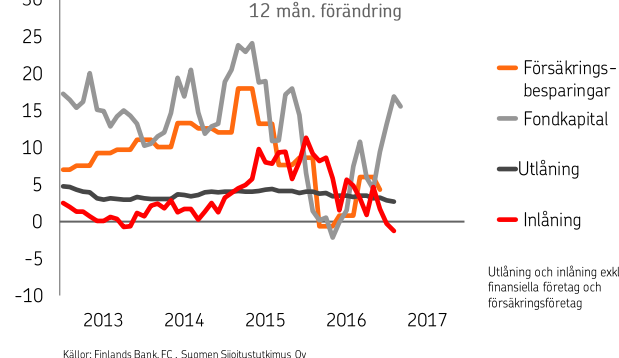
BNP

volymförändring från året innan

Volymutvecklingen inom finansbranschen

12 mån. förändring

Resultat och omslutning

Resultatanalys, milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	10–12/2016	Förändring, %	1–12/2016
Resultat före skatt	295	284	4,0	218	35,5	1 138
Bankrörelse	174	144	20,7	129	38,6	574
Skadeförsäkring	49	61	-19,3	38	29,7	244
Kapitalförvaltning	34	73	-53,9	43	-21,7	226
Övrig rörelse	38	5		11		95
Intäkter						
Räntenetto	258	267	-3,4	260	-0,4	1 058
Försäkringsnetto	117	129	-9,4	140	-16,8	558
Provisionsintäkter, netto	237	224	5,7	222	7,0	859
Nettointäkter från placeringsverksamhet	122	86	41,4	108	12,6	390
Övriga rörelseintäkter	34	10		18	91,5	122
Andel av intresseföretagens resultat	2	2	-3,8	-4		1
Intäkter totalt	770	719	7,1	743	3,6	2 989
Kostnader						
Personalkostnader	202	201	0,4	199	1,1	762
Avskrivningar och nedskrivningar	42	37	15,2	44	-2,8	160
Övriga rörelsekostnader	173	139	24,2	188	-8,2	646
Kostnader totalt	417	377	10,6	431	-3,4	1 567
Nedskrivningar av fordringar	8	11	-25,4	41	-80,8	77
Ny OP-bonus som samlats till ägarkunder	54	50	6,4	53	0,1	208

Balansräkningens nyckeltal, milj. €	31.3.2017	31.12.2016	Förändring, %
Fordringar på kunder	79 509	78 604	1,2
Investeringsstillgångar	23 918	25 105	-4,7
Skulder till kunder	60 975	60 077	1,5
Försäkringsskuld	10 661	10 586	0,7
Skuldebrev emitterade till allmänheten	28 529	28 287	0,9
Eget kapital	10 378	10 237	1,4
Omslutning totalt	136 032	133 747	1,7

Januari-mars

OP Gruppens resultat före skatt var 295 miljoner euro (284). Resultatet förbättrades med 11 miljoner euro från jämförelseperiodens resultat. Till resultatförbättringen bidrog särskilt ökningen i nettointäkterna från placeringsverksamheten och de övriga rörelseintäkterna.

Räntenettet minskade med 3,4 procent till 258 miljoner euro. Minskningen i räntenettet beror på att räntenettet för tradingverksamheten minskade. Försäkringsnettot minskade med 9,4 procent till 117 miljoner euro på grund av den svaga skadeutvecklingen. Nettoprovisionsintäkterna var 237 miljoner euro, dvs. 13 miljoner euro större än året innan. Provisionerna från betalningsrörelsen och värdepappersförmedlingen ökade bägge med 3 miljoner euro, och provisionskostnaderna minskade med totalt 4 miljoner euro.

Nettointäkterna från placeringsverksamhet ökade med 41,4 procent till 122 miljoner euro. Till ökningen i nettointäkterna från tillgångar som kan säljas bidrog realisationsvinster på egetkapitalinstrument. Nettointäkterna från värdepappershandeln ökade till följd av positiva värdeförändringar i derivatens kredit- och motpartsrisk som beror på marknadsförändringar. Livförsäkringens kortfristiga räntekompletteringar minskade nettointäkterna från placeringsverksamheten med 32 miljoner euro från jämförelseperioden, vilket till stor del förklarar också minskningen i kapitalförvaltningens resultat.

De övriga rörelseintäkterna ökade från jämförelseperioden med 24 miljoner euro till 34 miljoner euro. På övriga rörelseintäkter bokfördes återbärningar av mervärdesskatter av engångsnatur från tidigare år för totalt 20 miljoner euro.

Kostnaderna ökade med 10,6 procent till 417 miljoner euro. OP Gruppens betydande satsningar på utveckling av tjänsterna ökade utvecklingskostnaderna med 16 miljoner euro. Utvecklingskostnaderna var totalt 41 miljoner euro (25). De nya affärsrörelsernas andel av kostnadsökningen var 6 miljoner euro. Avskrivningarna ökade från jämförelseperioden med 5 miljoner euro till 42 miljoner euro. Personalkostnaderna var ungefär lika stora som året innan, 202 miljoner euro.

Resultatförsvagande nedskrivningar på olika resultatposter bokfördes för totalt 17 miljoner euro (30), varav 8 miljoner euro (11) bokfördes på krediter och övriga fordringar. Nettonedskrivningarna av krediter och övriga fordringar var mycket små, dvs. 0,04 procent (0,05) av kredit- och garantistocken.

OP Gruppens inkomstskatt för rapportperioden var 55 miljoner euro (54). Den effektiva skattesatsen var 18,8 procent (19,1).

OP Gruppens eget kapital ökade med 1,4 procent till 10,4 miljarder euro. Det egna kapitalet ökade av rapportperiodens resultat. I eget kapital ingick Avkastningsandelar för 2,7 miljarder euro (2,7), av dem bestod 0,2 miljarder euro (0,3) av uppsagda Avkastningsandelar. Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2017 är 3,25 procent. Den ränta som samlats för Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas vara totalt 22 miljoner euro (20). För 2016 betalas räntor för totalt 83 miljoner euro. Fonden för verkligt värde minskade med 27 miljoner euro till 292 miljoner euro.

OP Gruppens strategi och numeriska mål

I enlighet med strategin, som fastställdes i juni 2016, har OP Gruppen som mål att gradvis förändras från en ren finansaktör till ett flerbranschföretag med gedigen finanskompens i den digitala tiden. Strategin lyfter fram utvecklingen av kundupplevelsen genom att digitalisera tjänster och funktioner. OP Gruppen kommer under de närmaste åren att utvidga hälso- och välbefinnandetjänsterna till gruppens fjärde affärsområde vid sidan av bank-, skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsrörelserna.

OP Gruppen har inlett ett omfattande utvecklingsprogram för att sätta fart på digitaliseringen av gruppens tjänster. Strategin omsätts i praktiken inom 15 strategiska projekt. Under 2016–2020 kommer upp till 2 miljarder euro att satsas på utvecklingsinvesteringar. De investeringar som krävs för att förnya och effektivisera affärsrörelsen ökar gruppens kostnader och försämrar lönsamheten innan nyttan hos investeringarna realiseras i form av en förbättring av nyckeltalen.

OP Gruppens numeriska mål	31.3.2017	31.12.2016	Mål
Kundupplevelse, NPS (-100–+100)			
Varumärket	20,6	22,7	25
Kundmöten	57	53	70, på sikt 90
CET1-kapitaltäckning, %	18,8	20,1	22
Avkastning på ekonomiskt kapital, % (12 mån. glidande)	22,5	22,7	22
Kostnader för nuvarande affärsrörelse (12 mån. glidande), milj. €	1 565	1 532	Kostnader na 2019 under kostnader na 2015 (1 500)
Ägarkunder, miljoner	1,8	1,7	2,1 (2019)

Hur gruppen främjat ägarkundernas och omvärldens framgång

OP Gruppens verksamhet bygger på kooperativa värden, en stark kapitaltäckning, kunnig riskhantering och respekt för kunderna. Gruppens värden är människonärhet, ansvarskänsla och framgång tillsammans. Gruppens grunduppgift är att med sin starka kapitaltäckning och effektivitet skapa bestående ekonomisk framgång, trygghet och välfärd för sina ägarkunder och omvärlden.

Eftersom OP Gruppen är ett kooperativt företag styrs verksamheten av en dubbelroll. I affärsrörelserollen erbjuder gruppen kunderna konkurrenskraftiga produkter och tjänster samt ser till att verksamheten är lönsam. Å andra sidan innebär den samhällseliga rollen att OP Gruppen har som uppgift att främja sina kunders välfärd och trygghet också i ett bredare

perspektiv och på lång sikt i omvärlden. Gruppens framgång mäts för båda rollernas del i hur gruppen lyckas i rollen.

Januari–mars

Under rapportperioden fortsatte OP Gruppen de Finland framåt-initiativ som beslut fattats om tidigare. Målet för Finland framåt-initiativen är att öka spelrummet och den ekonomiska aktiviteten för OPs breda kundkår och hela Finland.

Finansiering av tillväxtpotential hos sme-företag

OP Gruppen fungerar som förmedlare i två finansieringsprogram för sme-företag som garanteras av Europeiska investeringsfonden (EIF). Avtalet, som undertecknades i mars 2016, ger möjlighet till finansiering på 150 miljoner euro, varav krediter redan har beviljats för cirka 60 miljoner euro till närmare 70 företag. Finansieringen riktar sig till projekt hos växande och innovativa företag som sysselsätter färre än 500 personer. I och med ett nytt avtal, som undertecknades i januari 2017, kan OP förmedla ytterligare 150 miljoner euro i finansiering som garanteras av EIF och som riktar sig till sme-företag. Finansieringen enligt det senare avtalet riktar sig till projekt hos företag som sysselsätter färre än 250 personer. Sme-företagen har visat intresse också för det här finansieringsprogrammet. EIF beviljar en 50 procents riskdelningsgaranti i båda finansieringsprogrammen. OP Gruppen stöder den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i framtiden genom att finansiera små och medelstora företag med tillväxtpotential.

#Familjeextra som stöd för babyfamiljer

Initiativet #Familjeextra erbjuder målgruppen babyfamiljer produkter och tjänster som underlättar vardagen för nya familjer. Exempelvis hälso- och utkomstförsäkringen för ofött barn avgiftsfritt i ett års tid har redan beviljats över 14 000 barn. Värde av den förmån som kunderna fått är 5,5 miljoner euro. Dessutom erbjuds familjer som skött sina låneärenden avtalsenligt och som får barn före slutet av 2017 en möjlighet till amorteringsfrihet för bolån i högst 12 månader utan expeditionsavgifter. Föräldrar till barn under ett år erbjuds fram till slutet av 2017 NewLife-livförsäkringen avgiftsfritt för ett år.

Frivilligarbete för att hedra det hundraåriga Finland

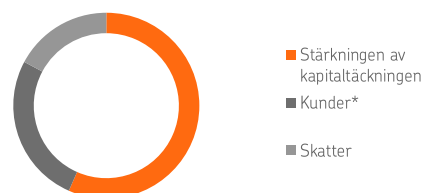
OPs gåva till det hundraåriga Finland är hundra år av frivilligarbete. OPs alla 12 000 anställda får delta i frivilligarbete en dag på arbetstid. Det här motsvarar ungefär hälften av målet på hundra årsverken. Den andra hälften av målet ska uppnås genom att på bred front uppmuntra finländarna till frivilligarbete. Vid årsskiftet öppnades en webbplats för förmedling av frivilligarbete, Hiiop100.fi, som för samman dem som behöver och dem som erbjuder frivilligarbete. Då den här delårsrapporten offentliggörs har frivilligarbete utförts för 6 år och 4 månader. Målet kan följas upp i realtid på adressen hiiop100.fi.

Användningen av resultatet

Eftersom OP Gruppen är ett kooperativt företag har den inte som mål att maximera vinsten för ägarna, utan att så effektivt som möjligt producera de tjänster som ägarkunderna behöver. Gruppen använder den gemensamma framgången för ägarkundernas bästa i form av koncentreringsförmåner och

andra ekonomiska förmåner samt för att upprätthålla och utveckla betjämningsförmågan.

Uppskattning av hur OP Gruppens rörelseresultat för rapportperioden används då det fastställts efter räkenskapsperiodens slut:

*) Kunder = OP-bonus, försäkringsrabatter och räntor på ägarkundernas investeringar i andelskapital

OP behöver en stark kapitaltäckning såväl för att framgångsrikt genomföra sin grunduppgift som för att uppfylla de ökande myndighetskraven. En betydande del av rörelseresultatet används för att stärka kapitaltäckningen. Det här betyder att gruppen måste vara effektiv och ha resultatkapacitet också i fortsättningen.

En betydlig del av rörelseresultatet återbetalas till ägarkunderna genom OP-bonus och genom olika förmåner och rabatter. I enlighet med grundprincipen för kooperativa företag ska nyttan fördelas i proportion till hur mycket varje medlem anlitat andelslagets tjänster. Förmånshelheten består av OP-bonus som samlas för nästan alla ärenden i proportion till mängden ärenden samt av förmåner och rabatter på banktjänster samt på skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsprodukter. Dessutom erbjuds vissa tjänstekoncept endast till ägarkunder. Ägarkunderna kan också placera i sin andelsbank via Avkastningsandelar. På Avkastningsandelarna betalas en årlig ränta som utgör bankernas vinstutdelning.

Mätt enligt de skatter som OP Gruppen betalar för resultatet är den en av de största skattebetalarna i Finland. Genom att betala skatten i Finland främjar gruppen hela Finlands framgång.

Andra viktiga händelser i januari–mars

ECB erbjuder euroområdet kreditinstitut en serie av fyra riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO-II), var och en med en löptid på fyra år, främst för att stöda tillväxten. Bankerna kan inom ramen för TLTRO-II låna ett belopp som motsvarar högst 30 procent av deras utlåning till företag och hushåll inom euroområdet i slutet av januari 2016 med undantag av bolån till hushåll. För att kunna upprätthålla den goda tillväxten deltog OP Gruppen under rapportperioden i TLTRO-II-transaktioner med 1 miljard euro. OP Gruppen har deltagit i TLTRO-II-transaktioner med totalt 4 miljarder euro.

OP Gruppen underrättades 2.2.2017 om att Europeiska centralbanken (ECB) beslutat att fastställa ett riskviktsgolv för OP Gruppens hushållsexponeringar för en tid på 18 månader. Beslutet beror på att ECB noterat brister i styrnings- och valideringsprocessen för den IRBA-metod (Internal Ratings Based Approach) som OP Gruppen tillämpar för kapitaltäckningsanalysen, i synnerhet att valideringar försenats. OP Gruppen har redan korrigerat de väsentligaste delarna av de

brister som ECB noterat. De återstående korrigeringarna slutförs så fort som möjligt. De riskviktsgolv som ökar de genomsnittliga riskvikterna för hushållsexponeringarna är 15,4 procent för privatkunders exponeringar med säkerhet i fastighet och 24,9 procent för sme-företags exponeringar med säkerhet i fastighet. Riskviktsgolven sänkte CET1-kapitaltäckningen med 1,8 procentenheter.

Finansinspektionen påförde 7.3.2017 Helsingforsnejdens Andelsbank en offentlig varning och en påföljdsavgift på 400 000 euro för brister i anslutning till utredningsskyldigheten vid investeringsrådgivningen. Korrigeringar åtgärder har redan vidtagits och kunderna har inte förorsakats ekonomisk skada. Varningen baserar sig på en inspektion av flera olika aktörer som Finansinspektionen utförde hösten 2015.

OP Gruppen har lämnat in sitt svar på Konkurrens- och konsumentverkets utredningsbegäran från 2015. Myndigheterna reder ut OP Gruppens marknadsställning inom hushållsbankstjänster och prissättningen av skadeförsäkringsprodukter. Myndigheterna utreder fortfarande ärendet.

Ansvarskänsla

Samhällsansvaret är en fast del av OP Gruppens affärsrörelse och gruppens strategi. Inom vårt arbete kring samhällsansvaret beaktar gruppen det ekonomiska och sociala ansvaret samt miljöansvaret. OP Gruppens mål inom samhällsansvaret är att vara en föregångare inom branschen i Finland. OP Gruppen har förbundit sig till att iakttä Global Compact-initiativets tio principer om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljöprinciper och antikorruption. OP har sedan 2009 iakttagit FN:s principer för ansvarsfull placering. Gruppen utvecklar fortlöpande sina rutiner för ansvarsfull placering samtidigt som målet är att främja utvecklingen i hela placeringsbranschen i en allt ansvarsfullare riktning.

OP Gruppens integrerade årliga rapporthelhet för 2016 offentliggjordes 28.2.2017. Helheten omfattar samhällsansvarsrapporten i enlighet med GRI G4-riktlinjerna. För att öka transparensen redovisade OP i samband med rapporteringen för första gången sitt skatteavtryck för de centrala skatteslagen.

Kundrelationer och kundförmåner

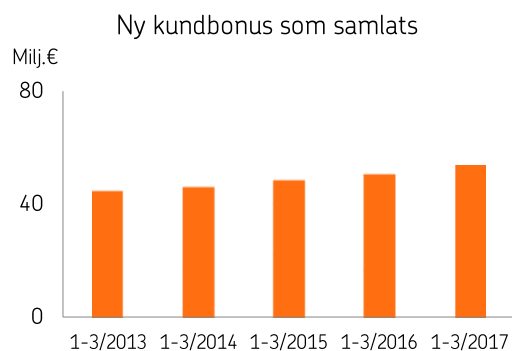
OP Gruppens ägarkunder ökade under januari–mars med 19 000 till nästan 1,8 miljoner.

Vid slutet av mars uppgick andelsbankernas ägarkunders placeringar i andelsbankernas Avkastningsandelar, medlemsandelar och tilläggsandelar till totalt 2,9 miljarder euro (3,0).

Antalet kunder i OP Gruppen ökade i januari–mars nettomässigt med 6 000. Vid slutet av mars var antalet kunder 4 363 000. Antalet privatkunder var 3 922 000 och antalet företagskunder 441 000. Antalet gemensamma kunder inom bank- och skadeförsäkringsrörelsen ökade med 12 000 till nästan 1,8 miljoner under januari–mars.

Andelsbankernas ägarkunder samlar OP-bonus för sina bank-, skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsärenden. Värdet av den

nya bonus som OP-bonuskunderna samlat genom att koncentrera sina ärenden var totalt 54 miljoner euro (50) för januari–mars. Bonus användes för bank- och kapitalförvaltningstjänster för totalt 30 miljoner euro (28) och för försäkringspremier för skadeförsäkringsprodukter för 27 miljoner euro (25). OP-bonus användes för 574 000 försäkringsräkningar (528 000), av vilka 74 000 (68 000) betalades helt med bonus.

Under rapportperioden beviljades skadeförsäkringens preferenskundshushåll 22 miljoner euro (20) i koncentreringsrabatter.

Den ränta som samlats för Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas vara totalt 22 miljoner euro (20). Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2017 är 3,25 procent (3,25). Räntan på Avkastningsandelarna för innevarande år uppskattas enligt avkastningsmålet totalt uppgå till cirka 85 miljoner euro (83).

Flerkanalstjänster

Gruppens servicenät består av flera kanaler: kontors-, nät-, telefon- och mobiltjänster. Personlig kundbetjäning erbjuds på kontor och digitalt. Gruppens mål är att erbjuda branschens bästa kundupplevelse i flera kanaler genom fortlöpande och betydelsefulla möten i alla kanaler.

OP-mobilen var i mars huvudkanal för kundernas dagliga ärenden med över 14,5 miljoner besök på en månad. Nättjänsterna besöktes 10 miljoner gånger. Antalet besök i OP-mobilen, som lanserats 2012, översteg antalet besök i op.fi redan i mars 2016. Antalet besök i mobilapplikationen Pivo var cirka 2 miljoner i mars.

Under rapportperioden lanserades nya mobila betalsätt för kunderna: Pivos kompisbetalning och Pivos betalknapp. Via Pivos kompisbetalning kan kunderna överföra pengar till en annan person med hjälp av mottagarens telefonnummer. Via Pivos betalknapp kan kunderna betala inköp i nätaffärer utan nyckeltalslista eller kortkod. Pivos betalknapp är redan ett alternativt betalsätt i över 2 500 nätaffärer. Både kompisbetalningarna och betalknappen är tillgängliga för alla bankers kunder.

OPs nättjänst op.fi håller på att förnyas. Kunderna kan använda beta-versionen av den nya tjänsten på adressen uusi.op.fi. Tjänsten har från första början utvecklats tillsammans med kunderna, och respons om beta-versionen har samlats in av kunderna för att vidareutveckla tjänsten. Privatkunderna kan redan sköta sina bank- och försäkringsärenden i den nya tjänsten. Tjänsterna för företagskunder byggs upp för

närvarande. Den nuvarande webbtjänsten fungerar parallellt med den nya tills tjänsten blir helt färdig.

Trots ökningen inom nät- och mobiltjänsterna har OP Gruppen fortfarande landets mest omfattande kontorsnät med över 400 kontor i hela landet. Det egna kontorsnätet stöds dessutom av ett omfattande nätverk av ombud och partner som är särskilt viktigt vid försäljningen av skadeförsäkringar.

OP Gruppen har stor närvaro i de vanligaste sociala medierna, där den har sammanlagt över 300 000 följare. Utöver gruppens konton i sociala medier på riksplanet, har många andelsbanker egna Facebook-sidor där de delar publikationer som är avsedda för den lokala kundkåren. I mars öppnades op.media, som är ett nytt gemenskapligt nätmedium för OPs ägarkunder och företagskunder. Op.media ersatte OPs blogg- och innehållsportal taloudessa.fi, som hade i snitt 100 000 besökare per månad.

Nya affärsrörelser

Pohjola Hälsa har sjukhus i Helsingfors och Tammerfors. Pohjola Hälsa Ab håller på att expandera till ett riksomfattande företag, och det Pohjola Sjukhus som byggs i Uleåborg öppnas i maj. Pohjola Sjukhus byggs också i Kuopio och Åbo. I Kuopio inleds verksamheten under början av hösten 2017, och sjukhuset i Åbo öppnas under början av 2018.

I november 2016 tog OP sitt första steg inom mobilitetstjänster genom att lansera tjänsten OP Kulku i huvudstadsregionen. Tjänstens syfte är att sänka tröskeln för att börja använda elbilar genom att erbjuda konsumenter och småföretag möjlighet att köra elbilar till en månadsavgift. OP Kulku expanderade till Tammerfors och dess närområden i april. Under 2017 kommer tjänsten att expandera också till några andra stora finländska städer. OP meddelade i april att den tillsammans med Fortum ska bygga cirka hundra laddningsställen för elbilar runt om i Finland. De nya laddningsställena kommer att placeras i anslutning till andelsbankskontor. Genom att öka laddningstjänsterna vill OP och Fortum främja elbilismen i Finland.

Kapitaltäckning

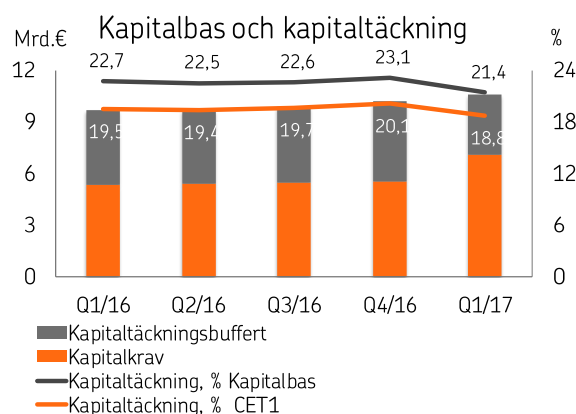
Kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

OP Gruppens kapitalbas uträknad enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen) överskred vid slutet av rapportperioden lagens minimibelopp med 3,1 miljarder euro (4,3). Bufferten minskade till följd av det Pelare 2-kapitalkrav (P2R) på 1,75 procent som ECB fastställt utifrån tillsynsmyndighetens bedömning i kombination med den höjning av kapitalkravet som beror på tillväxten i bankrörelsen samt de riskviktsgolv som ECB fastställt. P2R-kravet höjde kapitalkravet för kapitaltäckningen enligt kreditinstitutslagen från 12,5 procent till 14,3 procent beräknat på de riskvägda posterna. Gruppens kapitalbas i förhållande till minimikapitalkravet var 142 procent (170). P2R-kravet sänkte relationstalet med 16 procentenheter. Relationstalet var 154 procent utan de riskviktsgolv som ECB fastställt. Till följd av bankrörelsens buffertkrav och försäkringsbolagens solvenskrav enligt Solvens II beskriver kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen inte konglomeratets minimikapital, utan den nivå inom vilken

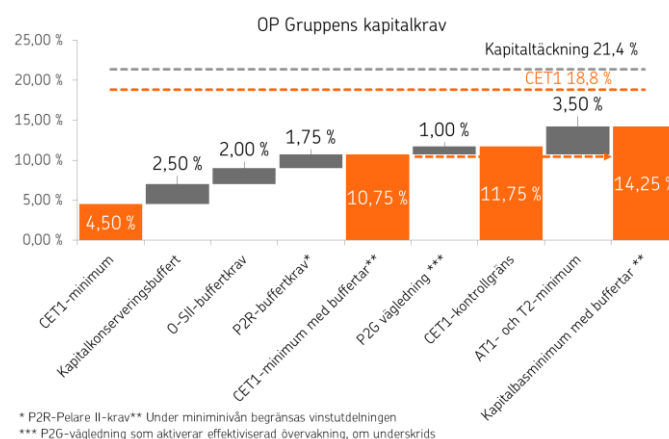
konglomeratet kan verka utan myndighetsåligganden på grund av underskridning av buffertar.

Kapitaltäckning för kreditinstitut

Gruppens CET1-kapitaltäckning var vid slutet av rapportperioden 18,8 procent (20,1). De riskviktsgolv som ECB fastställt sänkte kapitaltäckningen med 1,8 procentenheter. Ökningen i kärnprimärkapitalet överskred den ökning i det totala riskvägda exponeringsbeloppet, som beror på att utlåningen ökat. De kalkylerade justeringarna av förmånsbestämda pensionsplaner (IAS 19) inverkade på gruppens CET1-kapitaltäckning med cirka -1,1 procentenheter, dvs. ungefär lika mycket som vid slutet av 2016.

Kapitaltäckningen i OP Gruppens kreditinstitutsverksamhet är stark i förhållande till den lagstadgade kapitaltäckningen och de kapitalkrav som ställs av myndigheterna. Den lagstadgade minimigränsen är 8 procent för kapitalrelationen och 4,5 procent för CET1-kapitaltäckningen. Kapitalkonservationsbufferten på 2,5 procent enligt kreditinstitutslagen, O-SII-buffertkravet på 2 procent och ECB:s P2R-krav höjer i praktiken den lägsta gränsen till 14,3 procent för kapitalrelationen och till 10,8 procent för CET1-kapitaltäckningen.

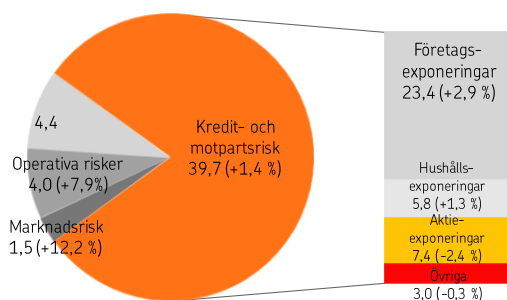

Kärnprimärkapitalet i gruppens kreditinstitutsverksamhet var vid slutet av rapportperioden 9,3 miljarder euro (8,9). Kärnprimärkapitalet ökade till följd av bankrörelsens resultat, emissionen av Avkastningsandelar och utdelningen från gruppens försäkringsföretag. IAS 19-justeringarna var ungefär lika stora som vid årsskiftet och påverkade därmed inte väsentligt förändringen i kärnprimärkapitalet. Beloppet av

Avkastningsandelarna i kärnprimärkapitalet var 2,7 miljarder euro.

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick vid slutet av rapportperioden till 49,5 miljarder euro (44,1), vilket är 12,2 procent större än vid slutet av fjolåret. De genomsnittliga riskvikterna för företagsexponeringarna ökade något. De genomsnittliga riskvikterna för hushållsexponeringarna hölls oförändrade. Den lägsta gränsen för riskvikterna för hushållsexponeringar som ECB fastställt var 4,4 miljarder euro, och utan den var det totala riskvägda exponeringsbeloppet 45,1 miljarder euro.

Totalt riskvägd exponeringsbelopp 31.3.2017
49,5 mrd.€
(förändring från årets början 12 %)

Finans- och försäkringskonglomeratets interna investeringar i försäkringsföretag behandlas i enlighet med ECB:s tillstånd som riskvägda poster. I aktieexponeringarna ingår 6,5 miljarder euro i riskvägda poster för gruppens interna innehav i försäkringsföretag med en riskvikt på cirka 280 procent.

Finansinspektionen fattar ett makrotillsynsbeslut kvartalsvis. Finansinspektionen beslöt i mars 2017 att tills vidare inte ställa något konkraktiskt buffertkrav för bankerna och att inleda förberedelserna för att införa en lägsta gräns på 15 procent för riskvikten för bolån, som ersätter den tidigare förberedda lägsta gränsen på 10 procent. Syftet med riskviktsgolvet är enligt Finansinspektionen att skapa beredskap för den ökade systemrisken. Finansinspektionen har som mål att införa en lägsta gräns för riskvikten i början av 2018. Den lägsta gränsen på 15 procent för riskvikten för bolån skulle sänka CET1-kapitaltäckningen med uppskattningsvis 1,6 procentenheter. Den lägsta gränsen för riskvikten påverkar inte OP Gruppens totala riskvägda exponeringsbelopp med beaktande av de riskviktsgolv för hushållsexponeringarna som ECB fastställt.

I de kommande bestämmelserna ingår en mätare som beskriver skuldsättningsgraden, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio). Bruttosoliditetsgraden för OP Gruppens bankrörelse är enligt nuvarande tolkningar uppskattningsvis 7,6 procent enligt siffrorna vid slutet av rapportperioden, medan miniminivån enligt bestämmelseutkastet är 3 procent.

Finansministeriet förbereder att inta en systemriskbuffert i kreditinstitutslagen. Enligt utkastet skulle Finansinspektionen kunna fastställa en systemriskbuffert på 0–5 procent. Bufferten påverkar OP Gruppen endast om den överskrider OP Gruppens O-SII-buffert, som för närvarande är 2 procent.

Skade- och livförsäkring

Skadeförsäkringens solvensställning var fortsatt stark och högre än vid årsskiftet. Livförsäkringens solvensställning var en aning svagare än vid årsskiftet, vilket beror på en extra utdelning.

Solvens II	Skadeförsäkring*		Livförsäkring	
	31.3. 2017	31.12. 2016	31.3. 2017	31.12. 2016
Kapitalbas, milj. €**	1055	992	1 353	1 455
Kapitalkrav, milj. €**	686	693	719	742
Solvensprocent**	154	143	188	196
Solvensprocent (utan beaktande av övergångsbestämme lse)	138	127	145	149

*I skadeförsäkringen ingår OVY Försäkring Ab

**med beaktande av övergångsbestämmelser

Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn

OP Gruppen lyder under ECB:s tillsyn. ECB har för OP Gruppen ställt ett buffertkrav som baserar sig på tillsynsmyndighetens bedömning (SREP). Det buffertkrav som ECB fastställt och som gäller från 1.1.2017 (P2R) är 1,75 procent. Med beaktande av buffertkravet är OP Gruppens minimigräns för kapitaltäckningen 10,75 procent för CET1-kapitaltäckningen och 14,25 procent för kapitalrelationen. Dessutom har ECB som kapitaltäckningsvägledning (P2G) fastställt 1,0 procent. Om gränsen överskrider påverkas t.ex. vinstutdelningen inte av det. Då den här vägledningen beaktas är CET1-kapitalkravet 11,75 procent. OP Gruppens kapitaltäckning överstiger klart de nya minimigränserna.

Skulder i enlighet med lagen om resolution

I början av 2015 trädde bestämmelser om resolution i kreditinstitut och värdepappersföretag i kraft. Dessutom meddelade myndigheterna under sommaren 2016 närmare anvisningar om hur de här bestämmelserna ska tillämpas. Enligt bestämmelserna har resolutionsmyndigheten rätt att ingripa i villkoren för placeringsprodukter som banken emitterat på ett sätt som påverkar placerarens ställning. Resolutionsmyndighet för OP Gruppen är EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board) i Bryssel. Resolutionsmyndigheten håller på att fastställa ett minimibelopp enligt resolutionslagen på OP Grupplanet.

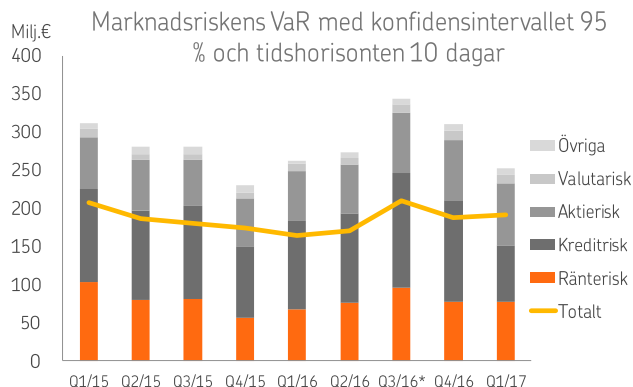
Riskposition

OP Gruppens riskposition har hållits stabil. Riskhanteringsförmågan är stark och tryggar förutsättningarna för gruppens affärsrörelse.

Den goda riskhanteringsförmågan och moderata målrisknivå höll kreditriskpositionen stabil.

OP Gruppens finansieringsposition och likviditet är goda. Tillgången på finansiering har hållits god. Under rapportperioden emitterade gruppen långfristiga obligationslån för totalt 1,0 miljarder euro. Dessutom deltog OP Gruppen i den andra serien av ECB:s riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO-II) med 1 miljard euro. Inlåningens andel av kreditstocken har hållits stabil under rapportperioden.

OP Gruppens marknadsriskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter gruppens marknadsrisk, var 192 miljoner euro (188) vid slutet av rapportperioden. I VaR ingår försäkringsföretagens totala omslutning, trading-funktionen, likviditetsreserven och gruppens treasurys ränteposition.

*Den separata balansräkningen (pensionsförsäkringsbeståndet) som överförts från Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi ingår i siffrorna från och med Q3/16

De operativa riskerna uppskattas i enlighet med målet vara moderata. Den snabba utvecklingen av verksamheten och tjänsterna ställer dock ytterligare utmaningar för riskhanteringen de närmaste åren.

Riskerna i förmånsbestämda pensionsplaner ansluter sig till ränte- och marknadsrisken, framtida pensionshöjningar samt till den längre förväntade livslängden. En förändring i den ränta som tillämpas vid diskontering av pensionsåtagandet har en väsentlig inverkan på pensionsåtagandets belopp. Den minskning i nettoskulden för förmånsbestämda pensionsplaner som under rapportperioden bokförts i övrigt totalresultat förbättrade rapportperiodens totalresultat före skatt med 16 miljoner euro. Nettoskulden ökade av den engångsförhöjning av skulden för fribrevspensioner som gjorts på basis av försäkringsnämndens rekommendation och minskade av uppgången i räntorna. Ökningen i nettoskulden för förmånsbestämda pensionsplaner under jämförelseperioden försvagade totalresultatet före skatt med 193 miljoner euro.

Bankrörelse

Bankrörelsens centrala risker är de kreditrisker som uppstår i kundrörelsen samt marknadsrisken.

Bankrörelsens kreditriskposition förblev stabil och riskerna måttfulla. Problemfordringarna uppgick till totalt 2,8 miljarder euro (2,6). Ökningen i problemfordringarna beror på den ökade användningen av lånefordringar som beviljats en eftergift samt delvis också på svagare ratingar till följd av uppdateringen av ratingklasskalan. Med problemfordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker och lånefordringar som beviljats en eftergift på grund av kundens ekonomiska svårigheter. Lånefordringar som beviljats en eftergift är fordringar där man på kundens initiativ kommit överens om lättnader i den ursprungliga betalningsplanen för att hjälpa kunden att klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Andelsbankerna strävar efter att aktivt finna lösningar för att

kunderna ska klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Ändringar i betalningsplanen som beror på annat än kundens ekonomiska svårigheter klassificeras inte som problemfordringar. Nedskrivningarna hölls låga och utgjorde 0,04 procent av kredit- och garantistocken (0,05).

Kredit- och garantistocken växte under rapportperioden med 0,8 miljarder euro till 82,1 miljarder euro (81,3). Privatkundernas andel av kredit- och garantistocken var 60 procent (60). Exponeringar mot privatkunder delas in i sex huvudklasser, och av dem hörde 84 procent (84) till de två bästa klasserna och 4 procent (4) till de två svagaste klasserna. Företagskundernas (inkl. bostadssammanslutningarnas) exponeringar utgjorde 38 procent (38) av kredit- och garantistocken. Exponeringarna i de bästa ratingklasserna 1–5,5 utgjorde 55 procent (55) av företagskundernas exponeringar, medan exponeringarna inom de två sämsta ratingklasserna uppgick till 524 miljoner euro (464), dvs. 1,2 procent (1,2).

Inte en enda exponering mot en kund överskred tio procent av kapitalbasen efter avdragsposter och annan kreditriskreducering. Bankrörelsens kapitalbas som täcker exponeringar mot kunder uppgick till 10,7 miljarder euro (10,4).

I exponeringarna mot företag och bostadssammanslutningar var de mest betydande branscherna enligt exponeringsbeloppet uthyrning och förvaltning av bostäder 17,6 procent (17,7), uthyrning och förvaltning av andra fastigheter 10,1 procent (10,2) samt handel 8,9 procent (9,1). Av exponeringarna i branschen uthyrning och förvaltning av bostäder var 91 procent exponeringar i bostadssammanslutningar och 15 procent exponeringar med garantier från offentlig sektor. Uppföljningen av exponeringarna inom Bankrörelsen redovisas nu enligt exponeringsgrupper i stället för de tidigare sektorerna. Jämförelseuppgifterna har justerats i enlighet med den nya uppföljningen.

Bankrörelsens ränterisk mätt med effekten av en räntesänkning på en procentenhet på räntenettet under 12 månader var vid slutet av mars 106 miljoner euro. Mätningmetoden har 2017 ändrats så att den beaktar de ändringar om nollgolv för referensräntan på bolån som godkänts i konsumentskyddslagen.

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringens centrala risker är de försäkringstekniska riskerna i anslutning till skadeutvecklingen, marknadsriskerna för de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden, en oväntad förlängning av livslängden för förmånstagare till försäkringsskulden för pensioner, nivån på den ränta som använts för att värdera försäkringsskulden samt differensen mellan försäkringsskuldens diskonteringsränta och marknadsräntorna.

En förlängning av den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden för pensioner med 43 miljoner euro. En sänkning av den räntenivån som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 25 miljoner euro.

Det har inte skett några betydande förändringar i skadeförsäkringens försäkringstekniska risker. Den viktigaste marknadsrisken i skadeförsäkringen är den förhöjande effekt

som en nedgång i marknadsräntorna har på försäkringsskuldens värde och kapitalkravet.

Placeringsriskerna (VaR 95 procent, 1 månads löptid) har varit stabila under granskningsperioden. Inga betydliga förändringar har skett i placeringsportföljens tillgångsslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats utöver med räntederivat också med obligationslån. Ränte- och kreditrisken i portföljen har förblivit stabil. Säkringsgraden för ränterisken för försäkringsskulden har hållits stabil.

Kapitalförvaltning

De centralaste riskerna i kapitalförvaltningen är marknadsriskerna i livförsäkringens placeringstillgångar, räntan som tillämpats vid värderingen av försäkringsskulden samt att de försäkrades förväntade livslängd växer snabbare än beräknat.

En förlängning av den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden med 25 miljoner euro. En sänkning av den räntenivå som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 33 miljoner euro.

Det finns en buffert för placerings- och kundbeteenderiskerna i anslutning till de separata försäkringsbestånd som överförts från Suomi-bolaget. Bufferten räcker till för att täcka en betydande negativ avkastning på placeringstillgångarna i de separata bestånden varefter OP Gruppen bär riskerna för bestånden.

I livförsäkringens försäkringstekniska risker har kundbeteenderisken skyddats med ett återförsäkringsavtal, och till följd av det är kundbeteenderisken mindre än under fjolåret.

Placeringsriskerna (VaR 95 procent, 1 månads löptid) har varit stabila under granskningsperioden. Inga betydliga förändringar har skett i placeringsportföljens tillgångsslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats utöver med räntederivat också med obligationslån. Ränte- och kreditrisken i portföljen har förblivit stabil. Säkringsgraden för ränterisken för försäkringsskulden har höjts.

Övrig rörelse

De centrala riskerna inom Övrig rörelse är likviditetsreservens kredit- och marknadsrisker samt likviditetsriskerna. Marknadsrisken har störst betydelse för skuldebrev som ingår i likviditetsreserven.

Marknadsrisken i relation till likviditetsreservens position (VaR 95 %) förblev stabil under rapportperioden, placeringarna minskade något. Inga betydande förändringar har skett i tillgångsslagsfördelningen.

OP Gruppen tryggar sin likviditet med en likviditetsreserv som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Likviditetsreserven och de övriga källorna för tilläggsfinansiering i enlighet med beredskapsplanen räcker till för att täcka finansieringsbehovet för minst två år i situationer där marknadsupplåningen inte skulle fungera och där inlåningsstocken skulle minska måttligt.

Till minskningen i de skuldebrev som godtas som säkerhet bidrog bland annat att de användes som säkerhet i TLTRO-II-finansieringstransaktionen.

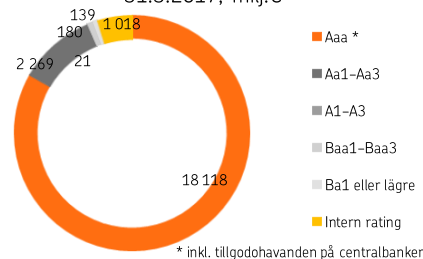
OP Gruppens likviditet och tillräckligheten hos likviditetsreserven följs upp bland annat med ett LCR-relationstal som mäter likviditetstäckningskravet. Enligt övergångsbestämmelserna ska LCR-relationstalet vara minst 80 procent 2017 och minst 100 procent från början av 2018. OP Gruppens LCR-relationstal var vid slutet av mars 132 procent.

Likviditetsreserv

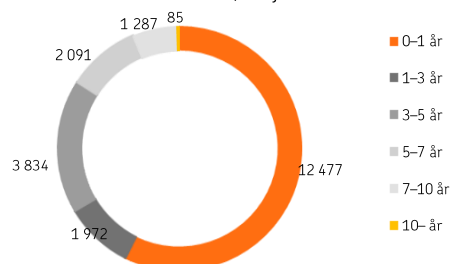
Mrd. €	31.3.2017	31.12.2016	Förändring, %
Tillgodohavanden på centralbanker	11,8	9,3	26,9
Skuldebrev som godtas som säkerhet	8,4	11,2	-24,9
Företagskrediter som godtas som säkerhet	0,0	0,1	-89,4
Totalt	20,3	20,6	-1,7
Fordringar som inte godtas som säkerhet	1,5	1,4	8,6
Likviditetsreserven till marknadsvärde	21,7	22,0	-1,1
Värderingsavdrag (Haircut)	-0,7	-0,7	4,6
Likviditetsreserven till säkerhetsvärde	21,1	21,3	-1,2

Likviditetsreserven omfattar skuldebrev emitterade av stater, kommuner, finansiella institut och företag med god rating samt värdepapperiserade fordringar och krediter som godtas som säkerhet. Skuldebreven i likviditetsreserven har i reservkalkylen värderats till marknadsnoteringar.

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt rating
31.3.2017, milj.€

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt maturitet
31.3.2017, milj.€

Rating

Rating-institut	Kortfristig upplåning	Utsikter	Långfristig upplåning	Utsikter
Standard & Poor's	A-1+	Stabila	AA-	Stabila
Moody's	P-1	Stabila	Aa3	Stabila

OP Företagsbanken Abp har rating från Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited och Moody's Investors Service Ltd. Vid bedömningen av OP Företagsbankens rating beaktar ratinginstituten hela OP Gruppens ekonomiska situation.

Ratingen ändrades inte under rapportperioden.

Segmentens resultat

OP Gruppens rörelsesegment är Bankrörelse, Skadeförsäkring och Kapitalförvaltning. Hälso- och välbefinnanderörelsen ingår i rörelsesegmentet Skadeförsäkring. Den rörelse som inte hör till rörelsesegmenten presenteras i segmentet "Övrig rörelse". Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av OP Gruppens bokslut.

Bankrörelse

- Resultatet före skatt var 174 miljoner euro (144).
- Intäkterna ökade med 10,6 procent. Intäkterna ökade till följd av ökningen i räntenettet och nettointäkterna från placeringsverksamheten. Kostnaderna ökade med 7,2 procent på grund av utvecklingskostnaderna och volymökningen.
- Utlåningen ökade på ett år med 4,9 procent och inlåningen med 2,5 procent. De nya uttagna bolånen ökade från jämförelseperioden med 5,6 procent och företagskrediterna med 5,1 procent.
- Nedskrivningarna, 8 miljoner euro (10), utgjorde 0,04 procent (0,05) av kredit- och garantistocken.

Bankrörelsens nyckeltal

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Räntenetto	291	278	4,9	1 134
Provisionsintäkter, netto	166	164	1,2	605
Nettointäkter från placeringsverksamhet	10	-20		-15
Övriga intäkter	5	5	-10,0	27
Intäkter totalt	472	427	10,6	1 751
Personalkostnader	96	100	-3,2	378
Avskrivningar och nedskrivningar	10	9	15,3	44
Övriga rörelsekostnader	140	122	15,2	499
Kostnader totalt	247	230	7,2	921
Nedskrivningar av fordringar	8	10	-25,7	76
OP-bonus till ägarkunder	44	42	3,2	180
Resultat före skatt	174	144	20,7	574
Kostnads-intäktsrelation, %	52,3	53,9	-1,6	52,6
Milj. €				
Uttagna bolån	1 572	1 488	5,6	7 125
Uttagna företagskrediter	1 740	1 655	5,1	7 275
Förmedlade fastighetsaffärer, st.	3 062	2 622	16,8	12 664
Mrd. €				
Utlåning	31.3.2017	31.3.2016	Förändring, %	31.12.2016
Bolån	36,9	35,5	3,9	36,8
Krediter till företag	19,3	18,5	4,3	19,0
Bostadssammanslutningar och övriga krediter	23,3	21,8	6,9	22,8
Utlåning totalt	79,5	75,8	4,9	78,6
Garantier	2,6	2,5	5,8	2,8
Inlåning				
Daglig- och betalningsrörelseinsättningar	37,1	36,2	2,6	37,1
Placeringsinsättningar	17,8	17,4	2,2	17,7
Inlåning totalt	54,9	53,6	2,5	54,8

Utlåningen fortsatte att öka. Utlåningen ökade på ett år med 4,9 procent till 79,5 miljarder euro. De nya uttagna bolånen ökade med 5,6 procent och företagskrediterna med 5,1 procent från jämförelseperioden.

Inlåningen ökade på ett år med 2,5 procent till 54,9 miljarder euro. Placeringsinsättningar ökade med 2,2 procent. Insättningar på brukskonton och i betalningsrörelsen betalningsrörelseinsättningar ökade på ett år med 2,6 procent.

De bostadsaffärer som OP Gruppens fastighetscentraler förmedlade ökade med 16,8 procent från jämförelseperioden.

I januari–mars fick OP Gruppen 37 000 nya bankkunder, vilket är 7 procent mer än ett år tidigare. Vid slutet av mars var antalet bankkunder 3,7 miljoner.

Bankrörelsens resultat

Bankrörelsens resultat före skatt var 174 miljoner euro (144), dvs. 20,7 procent större än jämförelseperiodens resultat. Intäkterna ökade med 10,6 procent och kostnaderna med 7,2 procent. Till följd av de ökade intäkterna stärktes kostnads-/intäktsrelationen till 52 procent (54). Nedskrivningarna var mycket små, 8 miljoner euro (10), vilket motsvarar 0,04 procent av kredit- och garantistocken (0,05).

Räntenettot växte till 291 miljoner euro (278). På tillväxten inverkade ökningen i utlåningen och snittmarginalen i utlåningen samt minskningen i kostnaderna för upplåningen.

Nettoprovisionsintäkterna från bankrörelsen ökade med 2 miljoner euro till 166 miljoner euro (164). Provisionerna i anslutning till betalningsrörelsen ökade med 2 miljoner euro.

De totala nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 30 miljoner euro. Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade på grund av den positiva CVA-justeringen till följd av ränteändringarna och andra ändringar på marknaden. CVA-justeringen var 11 miljoner euro positiv, medan den för jämförelseperioden var 20 miljoner euro negativ.

Kostnaderna ökade med 7,2 procent och uppgick till 247 miljoner euro (230). De övriga rörelsekostnaderna ökade med 15,2 procent. ICT-kostnaderna ökade med 18 miljoner euro. ICT-kostnaderna ökade av de kraftiga satsningarna på utveckling av nät- och mobiltjänster samt av de större volymerna.

Personalkostnaderna minskade med 4 miljoner euro till 96 miljoner euro (100).

Skadeförsäkring

- Resultatet före skatt var 49 miljoner euro (61). Nettointäkterna från placeringsverksamheten uppgick till 39 miljoner euro (30). Resultatet före skatt till verkligt värde var 40 miljoner euro (78).
- Premieintäkterna ökade med 0,8 procent (3,2). Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 50 miljoner euro (-40).
- Den operativa totalkostnadsprocenten var 95,5 (88,6) och den operativa driftskostnadsprocenten 19,7 (18,1). Totalkostnadsprocenten var 97,0 (90,2). Den svaga storskadeutvecklingen under början av året försämrade totalkostnadsprocenterna.

Skadeförsäkringens nyckeltal

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Premieintäkter	350	347	0,8	1420
Försäkringsersättningar	238	222	6,9	883
Övriga kostnader	1	2	-33,9	3
Försäkringsnetto	111	123	-9,8	534
Nettointäkter från placeringsverksamhet	39	30	30,2	97
Övriga nettointäkter	-2	-8	-72,3	-33
Intäkter totalt	148	145	2,0	598
Personalkostnader	31	30	1,7	115
Avskrivningar och nedskrivningar	11	10	11,7	41
Övriga rörelsekostnader	57	44	29,3	196
Kostnader totalt	98	84	17,3	352
OP-bonus till ägarkunder	0	0	5,3	2
Resultat före skatt	49	61	-19,3	244
Totalkostnadsprocent	97,0	90,2		89,1
Operativ totalkostnadsprocent	95,5	88,6		87,6
Operativ skadeprocent	75,8	70,5		69,1
Operativ driftskostnadsprocent	19,7	18,1		18,5
Operativ riskprocent	69,9	65,0		63,3
Operativ omkostnadsprocent	25,6	23,6		24,3
Solvensprocent (Solvens II)*	154	160		143
Stora skador med skadekostnad för egen räkning	20	15		61
Förändringarna jämfört med avsättningarna för skador under de föregående åren (run off-resultat)	3	20		60

* med beaktande av övergångsbestämmelser.

Premieintäkterna från privatkunderna och Baltikum ökade. Premieintäkterna från företagskunder var mindre än under jämförelseperioden. Den allt hårdare priskonkurrensen, särskilt inom trafikförsäkringen, återspeglade sig i intäktsutvecklingen bland såväl privat- som företagskunderna. Skadeutvecklingen var klart svagare än under jämförelseperioden.

Mätt med marknadsandelen av premieinkomsten är OP Gruppen klart den största skadeförsäkraren i Finland.

Utvecklingen av nät- och mobiltjänster hör till skadeförsäkringens prioriteringsområden inom såväl försäkringstjänsten som ersättningstjänsten. De nya tjänsterna Skadehjälp och skadeanmälan i OP-mobilen har använts flitigt. Av privatkundernas skador anmäls redan nästan 70 procent elektroniskt.

Skadeförsäkringens resultat

Resultatet före skatt var 49 miljoner euro (61). Försäkringsnettot minskade med 9,8 procent till 111 miljoner euro. De nettointäkter från placeringar som bokförts i resultaträkningen ökade med 9 miljoner euro. Resultatet före skatt till verkligt värde var 40 miljoner euro (78).

Den operativa totalkostnadsprocenten var 95,5 (88,6). De operativa nyckeltalen innehåller inte avskrivningar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp.

Premieintäkter

Milj. €	1-3/2017	1-3/2016	Förändring, %
Privatkunder	191	186	2,6
Företagskunder	144	147	-2,1
Baltikum	15	14	7,0
Totalt	350	347	0,8

Försäkringersättningarna ökade med 6,9 procent. Skadekostnaden för nya storskador på egendom och verksamhet var större än under jämförelseperioden. Under januari-mars registrerades 19 (24) nya storskador på egendom och verksamhet, och skadekostnaden för egen räkning var för dem totalt 20 miljoner euro (15). Till den här klassen räknas skador på över 0,3 miljoner euro. Förändringen i avsättningarna för de lagstadgade pensionerna var mindre än under jämförelseperioden. Under januari-mars var förändringen i avsättningarna för pensionsansvar -4,5 miljoner euro (4,7). Vid slutet av mars var den genomsnittliga diskonteringsräntan 1,88 procent. Vid slutet av 2016 var den genomsnittliga diskonteringsräntan 1,97 procent. Sänkningen av diskonteringsräntan ökade försäkringersättningarna med 12,7 miljoner euro (13,5). Förändringen i diskonteringsräntan försvagade den operativa totalkostnadsprocenten med 3,6 procentenheter (3,9).

Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren, utan inverkan av förändringen i diskonteringsräntan, förbättrade det försäkringstekniska bidraget med 3 miljoner euro (20). Den operativa skadeprocenten var 75,8 (70,5). Den operativa riskprocenten exklusive indirekta skaderegleringskostnader var 69,9 (65,0).

Kostnaderna ökade med 17,3 procent till följd av de ökade ICT-kostnaderna och utvidgningen av hälso- och välbefinnanderörelsen och var 15 miljoner euro större än under jämförelseperioden. Den operativa driftskostnadsprocenten var 19,7 (18,1). Den operativa omkostnadsprocenten, som innehåller de indirekta skaderegleringskostnaderna, var 25,6 (23,6).

Operativt försäkringstekniskt bidrag och totalkostnadsprocent (CR)

	1-3/2017		1-3/2016	
	Bidrag milj. €	CR, %	Bidrag milj. €	CR, %
Privatkunder	26	86,3	29	84,4
Företagskunder	-11	107,5	11	92,3
Baltikum	0	98,3	-1	106,0
Totalt	16	95,5	40	88,6

Den försäkringstekniska lönsamheten försämrades särskilt bland storkunderna, där skadeutvecklingen var svagare än under jämförelseperioden.

Placeringsverksamheten

Skadeförsäkringens nettointäkter från placeringarna till verkligt värde var 50 miljoner euro (-40). Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från de totala intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning

%	31.03.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	74,1	76,6
Alternativa placeringar	0,9	0,8
Aktier	8,0	8,1
Kapitalplaceringar	2,7	2,9
Fastigheter	9,9	9,8
Penningmarknaden	4,4	1,9
Totalt	100	100

Skadeförsäkringsrörelsens placeringsbestånd var vid slutet av rapportperioden 3 880 miljoner euro (3 876). Placeringarna på investeringsnivån stod för 92 procent (91), och 63 procent (62) av placeringarna hade en rating på minst A-. Vid slutet av rapportperioden var ränteplaceringarnas modifierade duration 5,4 (5,4).

Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån till förfallodagen beräknad enligt anskaffningsvärdet för instrumenten (running yield) var 1,8 procent (1,8).

Kapitalförvaltning

- Resultatet före skatt var 34 miljoner euro (73). Resultatet före skatt till verkligt värde var 23 miljoner euro (97). Resultatet och nettointäkterna från placeringsverksamheten försvagades av kortfristiga räntekompletteringar av försäkringsskulden på 30 miljoner euro.
- Nettoprovisionsintäkterna var lika stora som under jämförelseperioden. Nettointäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet minskade med 91 procent från jämförelseperioden. Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 48 miljoner euro (-12).
- Bruttot av de förvaltade medlen ökade på ett år med 13 procent till 75,6 miljarder euro.

Kapitalförvaltningens nyckeltal

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Provisionsintäkter, netto				
Fonder och kapitalförvaltning	63	64	-1,3	252
Livförsäkringar	66	62	6,2	218
Kostnader	44	41	7,5	139
Provisionsintäkter, netto, totalt	85	85	0,0	330
Nettointäkter från livförsäkringens riskrörelse	5	6	-7,9	24
Nettointäkter från livförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet	5	42	-91,2	117
Övriga intäkter	7	5		7
Intäkter totalt	102	138	-25,9	478
Personalkostnader	22	24	-7,5	89
Avskrivningar och nedskrivningar	6	7	-18,7	25
Övriga rörelsekostnader	34	28	19,2	119
Kostnader totalt	61	59	3,9	233
OP-bonus till ägarkunder	7	6	13,2	25
Resultat före skatt	34	73	-53,9	226
Mrd. €	31.3.2017	31.3.2016	Förändring, %	31.12.2016
Förvaltade medel (brutto)				
Placeringsfonder	23,7	20,7	14,2	23,5
Institutionella kunder	24,8	23,2	7,0	24,6
Private Banking	17,6	15,0	17,3	17,3
Fondanknutna försäkringsbesparingar	9,5	8,3	15,1	9,2
Förvaltade medel totalt (brutto)	75,6	67,2	12,5	74,5
Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Nettoförsäljning				
Spar- och placeringskunder	166	-81		327
Private Banking-kunder	151	39		437
Institutionella kunder	160	-115		434
Nettoförsäljning totalt	477	-157		1 198

Det positiva sentimentet på placeringsmarknaden förbättrade efterfrågan på kapitalförvaltningsprodukter och ökade värdet av de förvaltade medlen. Nettoförsäljningen uppgick till 477 miljoner euro (-157), och bruttot av de förvaltade medlen ökade på ett år med 13 procent till 75,6 miljarder euro (67,2). I de förvaltade medlen ingick medel från företag som hör till OP Gruppen för 14 miljarder euro.

OP Gruppen har permanent slopat handelskostnaderna för fonder för sina ägarkunder. Ett tecken på att fondförmånen väckte intresse bland kunderna är att antalet fondandelsägare i OP-fonderna under rapportperioden ökade med nästan 20 000. Det totala antalet spar- och placeringskunder ökade under rapportperioden med cirka 9 000 och uppgick vid slutet av mars till 775 000.

OP-fondernas riskjusterade avkastning förblev god under rapportperioden. OP-fondernas Morningstar-klassificering var 3,0 (3,1). Morningstar valde i mars fonden OP-Finland Småföretag till Finlands bästa aktiefond vid det årliga evenemanget Morningstar Awards.

Utvecklingen av den elektroniska försäljningen och skötseln av ärenden inom kapitalförvaltningen fortsatte under rapportperioden. Av teckningarna i placeringsfonderna skedde 51 procent (39) via elektroniska kanaler.

Kapitalförvaltningens resultat

Resultatet före skatt minskade till 34 miljoner euro (73). Resultatförsämringen beror på minskningen i nettointäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet, som inkluderar den

nya kortfristiga räntekomplettering på 30 miljoner euro som gjordes under rapportperioden. Resultatet till verkligt värde var 23 miljoner euro (97).

Nettoprovisionsintäkterna hölls på samma nivå som under jämförelseperioden och uppgick till 85 miljoner euro. Nettoprovisionsintäkterna utgjorde 0,46 procent av bruttot av de förvaltade medlen.

Nettointäkterna från livförsäkringens placeringar till verkligt värde var 48 miljoner euro (-12). Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från de totala intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor. De s.k. separata balansräkningar som överförts från Suomi-bolaget ingår inte i nettointäkterna.

Kostnaderna ökade med 4 procent från jämförelseperioden. Kostnadsökningen beror på ökningen i utvecklingskostnaderna bland övriga rörelsekostnader. Personalkostnaderna samt avskrivningarna och nedskrivningarna minskade. Kostnaderna utgjorde 0,31 procent av bruttot av de förvaltade medlen.

Försäkringsskuldens ränterisk skyddas med räntekompletteringar och räntederivat. De kortfristiga räntekompletteringarnas nettoökning var 19 miljoner euro (-13) under rapportperioden. Räntekompletteringarna av försäkringsskulden (utan de separata balansräkningarna) var vid rapportperiodens slut 421 miljoner euro (432). Av räntekompletteringarna utgjorde 55 miljoner euro (36) kortfristiga räntekompletteringar som gjorts för under 12 månader.

Livförsäkringens placeringstillgångar utan de tillgångar som utgör täckning för fondanknutna försäkringar, räntederivat som skyddar försäkringsskulden och de separata balansräkningarna uppgick till 3 853 miljoner euro (4 100). Andelen placeringar i ränteportföljen som till sin rating räknas till investeringsnivån var 94 procent (93). Vid slutet av rapportperioden var räntepaceringarnas modifierade duration 5,1 (4,9). Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån (utan de separata balansräkningarna) till förfallodagen beräknad enligt anskaffningsvärdet för instrumenten (running yield) var 1,6 procent (1,5).

Placeringsbeståndets fördelning

%	31.3.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	74,3	76,2
Alternativa placeringar	9,3	7,4
Aktier och aktiefonder	6,2	6,3
Fastigheter	7,8	7,2
Penningmarknaden	2,4	3,2
Totalt	100	100

Intäkter från placeringsverksamheten i livförsäkringens separata balansräkningar

Till livförsäkringen överfördes 31.12.2015 Suomi-bolagets individuella livförsäkringsbestånd och 30.9.2016 Suomi-bolagets individuella pensionsförsäkringsbestånd. Av de här bestånden

bildades i samband med beståndsoverlåtelsen separata balansräkningar som har en vinstutdelningspolicy som avviker från den övriga livförsäkringsrörelsen.

Placeringstillgångarna i den separata balansräkningen för det individuella livförsäkringsbeståndet utan de räntederivat som skyddar försäkringsskulden uppgick vid slutet av rapportperioden till 1 000 miljoner euro (1 066). Nettointäkterna till verkligt värde var 6 miljoner euro. Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning: separat balansräkning för det individuella livförsäkringsbeståndet

%	31.3.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	77,7	81,1
Alternativa placeringar	7,9	7,7
Aktier och aktiefonder	2,2	2,9
Fastigheter	7,1	6,7
Penningmarknaden	5,1	1,6
Totalt	100	100

Placeringstillgångarna i den separata balansräkningen för det individuella pensionsförsäkringsbeståndet utan de räntederivat som skyddar försäkringsskulden uppgick vid slutet av rapportperioden till 2 944 miljoner euro (3 049). Nettointäkterna till verkligt värde var 13 miljoner euro. Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning: separat balansräkning för det individuella pensionsförsäkringsbeståndet

%	31.3.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	73,1	71,4
Alternativa placeringar	10,5	1,4
Aktier och aktiefonder	2,0	2,4
Fastigheter	6,4	6,1
Penningmarknaden	8,0	18,7
Totalt	100	100

Övrig rörelse

Övrig rörelses nyckeltal

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Förändring, %	1–12/2016
Räntenetto	-25	-7		-61
Provisionsintäkter, netto	-10	-21	-49	-59
Nettointäkter från placeringsverksamhet	64	36	79	199
Övriga rörelseintäkter	166	118	40	567
Intäkter totalt	194	126	53	646
Personalkostnader	52	47	11	180
Avskrivningar och nedskrivningar	16	11	39	50
Övriga rörelsekostnader	88	63	40	321
Kostnader totalt	156	121	29	552
Nedskrivningar av fordringar	0	0		0
Resultat före skatt	38	5		95

Segmentet Övrig rörelses resultat

Resultatet före skatt för segmentet Övrig rörelse var 38 miljoner euro (5). Resultatet förbättrades av att nettointäkterna från placeringsverksamhet, nettoprovisionsintäkterna och de övriga rörelseintäkterna ökade. De totala intäkterna ökade med 53 procent till 194 miljoner euro.

Räntenettet för segmentet Övrig rörelse var -25 miljoner euro (-7). Minskningen i räntenettet beror på att räntenettet för tradingverksamheten minskade. Snittmarginalen för OP Gruppens skuldebrev inom marknadsupplåningen till seniorvillkor, TLTRO-II-upplåningen och säkerställda obligationslån var i mars 29 räntepoäng (31). Användningen av TLTRO-II-finansieringen minskar kostnaderna för marknadsupplåningen. De säkerställda obligationslånen rapporteras som en del av segmentet Bankrörelse.

De övriga rörelseintäkterna ökade med 49 miljoner euro till 166 miljoner euro till följd av OP Gruppens interna debiteringar ökat. På segmentet Övrig rörelse bokfördes dessutom återbärningar av mervärdesskatter av engångsnatur från tidigare år för totalt 20 miljoner euro. Kostnaderna i segmentet Övrig rörelse ökade med 35 miljoner euro till 156 miljoner euro på grund av ökade utvecklingssatsningar.

Förändringar i OP Gruppens struktur

I OP Gruppens delårsrapport konsolideras vid slutet av rapportperioden totalt 172 andelsbanker (173) och deras koncernbolag, OP Andelslagskoncernen och OVY Försäkring Ab.

Antalet andelsbanker minskade under rapportperioden genom att Pielisen Osuuspankki fusionerades med Pohjois-Karjalan Osuuspankki. Fusionen registrerades 31.3.2017.

Karjalan Osuuspankki och Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki har 15.12.2016 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Karjalan Osuuspankki fusioneras med Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 30.4.2017.

Vetelin Osuuspankki och Kaustisen Osuuspankki har 21.11.2016 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Vetelin Osuuspankki fusioneras med Kaustisen Osuuspankki. Samtidigt ändras Kaustisen Osuuspankkis firma till Perhonjokilaakson Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.5.2017.

Vetelin Ylipään Osuuspankki och Halsuan Osuuspankki har 28.11.2016 och 29.11.2016 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Vetelin Ylipään Osuuspankki fusioneras med Halsuan Osuuspankki. Samtidigt ändras Halsuan Osuuspankkis firma till Halsua-Ylipään Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 30.6.2017.

Oriveden Seudun Osuuspankki och Mäntän Seudun Osuuspankki har 29.12.2016 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Oriveden Seudun Osuuspankki fusioneras med Mäntän Seudun Osuuspankki. Samtidigt ändras Mäntän Seudun Osuuspankkis firma till Pohjois-Hämeen Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 30.6.2017.

Kuhmoisten Osuuspankki och Järvi-Hämeen Osuuspankki har 16.3.2017 och 15.3.2017 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Kuhmoisten Osuuspankki fusioneras med Järvi-Hämeen Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.7.2017.

Personal och ersättningar

Vid slutet av rapportperioden hade OP Gruppen 12 079 anställda (12 227). Antalet anställda var i genomsnitt 12 088 (12 271). Antalet anställda i andelsbankerna har minskat under rapportperioden.

Under rapportperioden gick 77 personer (66) i pension från OP Gruppen. Medellådern för de pensionerade var 62,1 år (61,8).

OP Gruppens rörliga ersättningar fördelar sig på kortsiktiga företagsvisa ersättningar och långsiktiga ersättningar på

grupplanet. OP Gruppens långsiktiga ersättningssystem på grupplanet består av ett ersättningssystem avsett för ledningen samt en personalfond avsedd för den övriga personalen.

Ett nytt långsiktigt ersättningssystem har fastställts för ledningen för 2017–19. Dessutom fortsätter OP Gruppens personalfond med ettåriga intjäningsperioder.

Ersättningssystemen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om ersättningssystemen inom finansbranschen. Ersättningssystemet 2017–19 iakttar huvudprinciperna för den föregående treåriga intjäningsperioden.

Som långsiktiga målmätare har OP Andelslags förvaltningsråd uppställt OP Gruppens resultat före skatt, kundupplevelse och digital kommunikation. Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

OP Andelslags förvaltning

OP Gruppens centralinstitut (OP Andelslag) ordinarie andelsstämma hölls 21.3.2017.

Till förvaltningsrådet omvaldes följande förvaltningsrådsledamöter som stod i tur att avgå för en treårsperiod som slutar 2020: hälsocentralsläkare Terttu Hällfors, verkställande direktör Timo Laine och professor Jaakko Pehkonen.

Till nya förvaltningsrådsledamöter för en treårsperiod som slutar 2020 valdes koordinator Mervi Hinkkanen och verkställande direktör Juha Luomala.

I stället för de personer som avgick från förvaltningsrådet före slutet av mandattiden valdes som nya förvaltningsrådsledamöter för en mandattid som upphör 2018 verkställande direktör Olli Koivula och Senior Manager Anssi Mäkelä.

Till nya förvaltningsrådsledamöter valdes dessutom utanför OP Gruppen vicehäradschef Tiina Bäckman, ekonomidirektör Riitta Palomäki och verkställande direktör Arto Ylimartimo. Deras mandattid slutar 2020. Förvaltningsrådet har sammanlagt 36 ledamöter.

Vid sitt konstituerande möte valde förvaltningsrådet sitt presidium. Till ordförande omvaldes professor i nationalekonomi Jaakko Pehkonen och till vice ordförande lektor i marknadsföring Mervi Väisänen och verkställande direktör Olli Tarkkanen.

Andelsstämman beslöt ändra andelslagets stadgar så att direktionens ersättare slopas från stadgarna. Beslutet inverkar inte på direktionens nuvarande sammansättning.

Den ordinarie andelsstämman valde revisionssammanslutningen KPMG Oy Ab till revisor för räkenskapsperioden 2017. KPMG Oy Ab har till huvudansvarig revisor utsett CGR Raija-Leena Hankonen.

Investeringar och tjänsteutveckling

OP Andelslag och dess dotterföretag svarar för utvecklingen av OP Gruppens tjänster. Av kostnaderna i anslutning till

tjänsteutveckling består en betydande del av ICT-investeringar och definitioner i anslutning till dem.

OP Gruppens utvecklingskostnader uppgick i januari–mars till 89 miljoner euro (62). Kostnaderna omfattar licensavgifter, köptjänster, andra externa kostnader i anslutning till projekt samt eget arbete. Av utvecklingskostnaderna har 49 miljoner euro (37) aktiverats.

Händelser efter rapportperioden

OP Gruppen och Nets undertecknade 5.4.2017 ett avtal om att OP säljer sitt avtals- och betalterminalbestånd för kortinlösen- och betalterminaltjänster till Nets som specialiserat sig på digital betalningsförmedling. Med tjänsterna för kortinlösen och betalterminaler kan köpmännen ta emot kortbetalningar som ett betalningssätt för inköp. Genom köpet övergår cirka 15 000 köpmäns avtal om kortinlösen- och betalterminaltjänster från OP till Nets. OP och Nets har samarbetat inom de tjänster som är föremål för köpet sedan 2011. Köpet genomförs under 2017.

Utsikter för återstoden av året

Den globala ekonomin och den globala handeln återhämtade sig klart under början av året. Den ekonomiska tillväxten piggnade till också inom euroområdet. Exportmarknadens återhämtning stärkte Finlands export. Totalt sett har utsikterna för den finländska ekonomin förstärkts under början av året och är nu ljusare än på flera år. Konsumenternas förtroende för ekonomin har förstärkts, och läget på bostadsmarknaden har förbättrats. Den ekonomiska återhämtningen överskuggas dock fortfarande av den politiska osäkerheten på såväl exportmarknaden som i Finland.

Finansbranschen har varit tvungen att anpassa sig till en ny slags omvärld med låga räntor. De låga marknadsräntorna bromsar upp tillväxten i bankernas räntenetto och försvagar intäkterna från försäkringsbolagens ränteplaceringar. Nedskrivningarna har förblivit små trots att perioden med långsam tillväxt redan har varat i flera år. De viktigaste strategiska riskerna inom finansbranschen förknippas för närvarande med förändringen i kundbeteendet och digitaliseringen i omvärlden. Brytningsskedet i branschen hotar att under de närmaste åren bromsa upp tillväxten och bryta ner intäkterna. Finansbranschen står under de närmaste åren inför ett kraftigt behov av att förnya sin verksamhet. Förändringarna i omvärlden ökar betydelsen av att långsiktigt styra förnyelsen, lönsamheten och kapitaltäckningen i verksamheten.

OP Gruppens resultat före skatt för 2017 uppskattas på grund av växande utvecklingskostnader och andra kostnader för genomföringen av strategin bli ungefär lika stort som eller mindre än resultatet 2016. Den osäkerhet som fortfarande förknippas med omvärlden kan leda till kortsiktig resultatvolatilitet, vilket inverkar på förutsägbarheten för OP Gruppens resultat. De största osäkerhetsmomenten under återstoden av året förknippas med förändringar i ränte- och placeringsmiljön, utvecklingen för nedskrivningarna och affärsrörelsens tillväxttakt.

Alla prognoser och bedömningar i den här delårsrapporten grundar sig på rådande uppfattning om den ekonomiska utvecklingen. De faktiska resultaten kan avvika betydligt.

Resultaträkning

Milj. €	Not	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Räntenetto	3	258	267
Försäkringsnetto	4	117	129
Provisionsintäkter, netto	5	237	224
Nettointäkter från placeringsverksamhet	6	122	86
Övriga rörelseintäkter		34	10
Andel av intresseföretagens resultat		2	2
Intäkter totalt		770	719
Personalkostnader		202	201
Avskrivningar och nedskrivningar		42	37
Övriga rörelsekostnader		173	139
Kostnader totalt		417	377
Nedskrivningar av fordringar	7	8	11
OP-bonus till ägarkunder		51	49
Resultat före skatt		295	284
Inkomstskatter		55	54
Periodens resultat		240	229
Fördelning:			
Ägare		239	229
Innehav utan bestämmande inflytande		1	0
Periodens resultat		240	229
Rapport över totalresultat			
Periodens resultat		240	229
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Vinst(er)/förluster av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		16	-193
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet			
Förändring i fonden för verkligt värde			
Värdering till verkligt värde		-7	55
Säkring av kassaflöde		-10	16
Omräkningsdifferenser		0	0
Inkomstskatter			
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Vinst(er)/förluster av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		-3	39
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet			
Värdering till verkligt värde		1	-11
Säkring av kassaflöde		2	-3
Periodens totalresultat		238	132
Fördelning av totalresultat:			
Ägare		225	115
Innehav utan bestämmande inflytande		13	17
Periodens totalresultat		238	132

Balansräkning

Milj. €	Not	31.3. 2017	31.12. 2016
Kontanta medel		11 960	9 471
Fordringar på kreditinstitut		331	337
Finansiella tillgångar för handel		660	692
Derivatinstrument	10	4 284	4 732
Fordringar på kunder	12	79 509	78 604
Investeringsstillgångar		23 918	25 105
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal		9 496	9 168
Andelar av intresseföretag		143	91
Immateriella tillgångar		1 494	1 474
Materiella tillgångar		873	871
Övriga tillgångar		3 143	2 992
Skattefordringar		222	210
Tillgångar totalt		136 032	133 747
Skulder till kreditinstitut		5 634	4 669
Derivatinstrument		3 656	4 044
Skulder till kunder		60 975	60 077
Försäkringsskuld	13	10 661	10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	13	9 535	9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten	14	28 529	28 287
Avsättningar och övriga skulder		4 246	4 226
Skatteskulder		903	894
Tilläggsandelar		73	77
Efterställda skulder		1 442	1 445
Skulder totalt		125 654	123 509
Eget kapital			
Hänförligt till OP Gruppens ägare			
Andelskapital			
Medlemsandelar		166	166
Avkastningsandelar		2 687	2 719
Fonden för verkligt värde	15	292	318
Övriga fonder		2 111	2 108
Ackumulerade vinstmedel		5 009	4 824
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		115	102
Eget kapital totalt		10 378	10 237
Skulder och eget kapital totalt		136 032	133 747

Rapport över förändringar i eget kapital

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare				Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Akkumulerade vinstmedel	Totalt		
Eget kapital 1.1.2016	2 656	242	2 085	4 271	9 254	70	9 324
Periodens totalresultat		40		75	115	17	132
Periodens resultat				229	229	0	229
Övrigt totalresultat		40		-154	-114	17	-97
Vinstutdelning				-38	-38		-38
Förändring i andelskapitalet	-35				-35		-35
Fondöverföringar			23	-23			
Övriga				-2	-2	-1	-3
Eget kapital 31.3.2016	2 621	282	2 107	4 284	9 295	86	9 381

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare				Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Akkumulerade vinstmedel	Totalt		
Eget Kapital 1.1.2017	2 885	318	2 108	4 824	10 135	102	10 237
Periodens totalresultat		-27		251	225	12	237
Periodens resultat				239	239	1	240
Övrigt totalresultat		-27		12	-14	11	-3
Vinstutdelning				-55	-55		-55
Förändring i andelskapitalet	-32				-32		-32
Fondöverföringar			3	-3			
Övriga				-9	-9	1	-8
Eget Kapital 31.3.2017	2 853	292	2 111	5 009	10 264	115	10 378

Kassaflödesanalys

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Kassaflöde från rörelsen		
Periodens resultat	240	229
Justeringar i periodens resultat	1 251	1 349
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar	-55	-2 560
Fordringar på kreditinstitut	-11	89
Finansiella tillgångar för handel	39	-278
Derivatinstrument	-10	13
Fordringar på kunder	-920	-630
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal	-121	149
Investeringstillgångar	1 043	-1 750
Övriga tillgångar	-76	-153
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	876	-1 564
Skulder till kreditinstitut	972	-374
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	1
Derivatinstrument	-3	-14
Skulder till kunder	898	216
Försäkringsskuld	19	-790
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	-928	-379
Avsättningar och övriga skulder	-82	-223
Betald inkomstskatt	-59	-48
Erhållna utdelningar	42	29
A. Kassaflöde från rörelsen totalt	2 295	-2 563
Kassaflöde från investeringar		
Likvida medel som hålls till förfall, ökningar		-1
Likvida medel som hålls till förfall, minskningar	38	3
Anskaffning av dotterföretag och intresseföretag med avdrag för likvida medel vid anskaffningstidpunkten	-56	
Försäljning av dotterföretag och intresseföretag med avdrag för likvida medel vid försäljningstidpunkten	5	0
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-67	-57
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	3	10
B. Kassaflöde från investeringar totalt	-77	-45
Kassaflöde från finansiering		
Efterställda skulder, minskningar	0	-57
Skuldebrev emitterade till allmänheten, ökningar	9 649	6 295
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minskningar	-9 359	-7 153
Andels- och aktiekapital, ökningar	325	403
Andels- och aktiekapital, minskningar	-361	-440
Utdelningar och räntor på andelskapital	-1	0
C. Kassaflöde från finansiering totalt	254	-951
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C)	2 473	-3 559
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	9 571	8 708
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	12 044	5 148
Erhållna räntor	501	608
Betalda räntor	-325	-463
Likvida medel		
Kontanta medel	11 960	5 051
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	84	97
Totalt	12 044	5 148

Uppgifter enligt rörelsesegment

Kapitaliseringen av segmenten baserar sig på den kapitaltäckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapitalkraven enligt kapitaltäckningsanalysen har fördelats på rörelsesegmenten. Kapital har allokerats till bankrörelsen så att kärnprimärkapitalrelationen (CET1) är 20 % (19 %). Till skadeförsäkringsrörelsen har allokerats kapital så att solvensprocenten (SII) är 120. Livförsäkringsrörelsens solvensprocent är 130. Allokeringen av kapital inverkar på den interna ränta som segmentet betalar.

	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Resultatet för januari–mars 2017, milj. €						
Räntenetto	291	-4	1	-25	-5	258
-varav interna nettoresultat före skatt	-5	-4	1	8		
Försäkringsnetto		111	5			117
Provisionsintäkter, netto	166	-4	85	-10	0	237
Nettointäkter från placeringsverksamhet	10	39	5	64	4	122
Övriga rörelseintäkter	5	5	4	166	-145	34
Andel av intresseföretagens resultat	0	0	1	0	0	2
Intäkter totalt	472	148	102	194	-146	770
Personalkostnader	96	31	22	52	0	202
Avskrivningar och nedskrivningar	10	11	6	16	0	42
Övriga rörelsekostnader	140	57	34	88	-146	173
Kostnader totalt	247	98	61	156	-146	417
Nedskrivningar av fordringar	8	0		0	0	8
OP-bonus till ägarkunder	44	0	7		0	51
Resultat före skatt	174	49	34	38	0	295

	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Resultatet för januari–mars 2016, milj. €						
Räntenetto	278	-5	1	-7	0	267
-varav interna nettoresultat före skatt	-6	-4	1	9		
Försäkringsnetto		123	6			129
Provisionsintäkter, netto	164	-6	85	-21	1	224
Nettointäkter från placeringsverksamhet	-20	30	42	36	-1	86
Övriga rörelseintäkter	5	3	4	117	-118	10
Andel av intresseföretagens resultat	0	0	0	1	0	2
Intäkter totalt	427	145	138	126	-117	719
Personalkostnader	100	30	24	47	0	201
Avskrivningar och nedskrivningar	9	10	7	11	0	37
Övriga rörelsekostnader	122	44	28	63	-118	139
Kostnader totalt	230	84	59	121	-118	377
Nedskrivningar av fordringar	10	0		0	0	11
OP-bonus till ägarkunder	42	0	6		0	49
Resultat före skatt	144	61	73	5	0	284

Balansräkning 31.3.2017, milj. €	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	99	216	387	11 831	-573	11 960
Fordringar på kreditinstitut	6 558	6	44	9 032	-15 310	331
Finansiella tillgångar för handel	-4			664	-1	660
Derivatinstrument	413	10	114	4 148	-402	4 284
Fordringar på kunder	80 477	0	2	324	-1 293	79 509
Investeringsstillgångar	582	3 669	7 667	16 973	-4 973	23 918
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 501		-5	9 496
Andelar av intresseföretag	8	1	28	22	83	143
Immateriella tillgångar	65	686	370	376	-3	1 494
Materiella tillgångar	317	44	25	500	-12	873
Övriga tillgångar	389	859	318	1 802	-225	3 143
Skattefordringar	111	15	18	60	19	222
Tillgångar totalt	89 016	5 507	18 474	45 732	-22 696	136 032
Skulder till kreditinstitut	8 266			11 642	-14 274	5 634
Derivatinstrument	165	16	28	3 850	-402	3 656
Skulder till kunder	56 015		1	6 751	-1 791	60 975
Försäkringsskuld		3 288	7 373		0	10 661
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			9 535			9 535
Skuldebrev emitterade till allmänheten	11 405			18 147	-1 022	28 529
Avsättningar och övriga skulder	1 945	417	238	1 961	-315	4 246
Skatteskulder	360	93	87	346	17	903
Tilläggsandelar	251				-178	73
Efterställda skulder	82	135	245	1 433	-452	1 442
Skulder totalt	78 489	3 948	17 507	44 129	-18 418	125 654
Eget kapital						10 378

Balansräkning 31.12.2016, milj. €	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	113	90	459	9 329	-520	9 471
Fordringar på kreditinstitut	6 351	6	53	10 180	-16 253	337
Finansiella tillgångar för handel	-4		0	698	-2	692
Derivatinstrument	458	26	125	4 582	-459	4 732
Fordringar på kunder	79 144	0		683	-1 223	78 604
Investeringsstillgångar	580	3 755	7 909	17 705	-4 843	25 105
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 168		0	9 168
Andelar av intresseföretag	10	2	28	27	25	91
Immateriella tillgångar	62	689	374	353	-3	1 474
Materiella tillgångar	480	46	25	332	-12	871
Övriga tillgångar	292	708	336	2 104	-448	2 992
Skattefordringar	103	12	12	62	21	210
Tillgångar totalt	87 588	5 334	18 490	46 053	-23 718	133 747
Skulder till kreditinstitut	9 565			10 533	-15 428	4 669
Derivatinstrument	168	17	21	4 297	-460	4 044
Skulder till kunder	54 693		3	6 815	-1 434	60 077
Försäkringsskuld		3 008	7 578			10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			9 205			9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten	10 522			18 790	-1 026	28 287
Avsättningar och övriga skulder	1 856	553	285	2 094	-562	4 226
Skatteskulder	355	95	87	338	19	894
Tilläggsandelar	253				-177	77
Efterställda skulder	82	135	245	1 435	-452	1 445
Skulder totalt	77 494	3 809	17 424	44 303	-19 520	123 509
Eget kapital						10 237

Noter

- Not 1 Redovisningsprinciper
- Not 2 Nyckeltal och formler för nyckeltalen
- Not 3 Räntenetto
- Not 4 Försäkringsnetto
- Not 5 Provisionsintäkter, netto
- Not 6 Nettointäkter från placeringsverksamhet
- Not 7 Nedskrivningar av fordringar
- Not 8 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder
- Not 9 Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod
- Not 10 Derivatinstrument
- Not 11 Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettnings
- Not 12 Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar
- Not 13 Försäkringsrörelsens skulder
- Not 14 Skuldebrev emitterade till allmänheten
- Not 15 Fonden för verkligt värde efter skatt
- Not 16 Ställda säkerheter
- Not 17 Åtaganden utanför balansräkningen
- Not 18 Kapitaltäckning för kreditinstitut
- Not 19 Exponeringar enligt ratingklass
- Not 20 Försäkringsbolagens solvens
- Not 21 OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat
- Not 22 Närståendetransaktioner

Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten har upprättats med iakttagande av standarden IAS 34 (Delårsrapportering) och de principer för upprättandet av bokslutet som redogjorts för i koncernens bokslut 2016.

Delårsrapporten är oreviderad. Alla siffror i delårsrapporten har avrundats och därför kan summan av enskilda tal avvika från den summa som angetts.

Delårsrapporten offentliggörs på finska, svenska och engelska. Den finska versionen är den officiella version som gäller, ifall det finns konflikter mellan språkversionerna.

Resultat- och balansräkningsschemat förnyades i delårsrapporten 1.1–30.6.2016. Jämförelseuppgifterna i delårsrapporten 1.1–31.3.2017 har justerats i enlighet med den nya indelningen.

Hur andelsbankernas intäkter och kostnader bokförs per segment

Tidigare har andelsbankernas intäkter och kostnader redovisats i segmentet Bankrörelse. Från början av 2017 har andelsbankernas intäktsposter bokförts enligt de olika segmenten. Kostnaderna har fördelats på segmenten enligt orsaksprincipen eller med fördelningsregler. Intäkterna och kostnaderna i kapitalförvaltningssegmentet har ökat särskilt mycket jämfört med den tidigare fördelningen. Andelsbankernas placeringar i medlemsandelar och tillägsandelar i OP Andelslag, som tidigare redovisades i segmentet Bankrörelse, har eliminerats i segmentet Övrig rörelse. Delårsrapportens jämförelseuppgifter har justerats att motsvara det nya presentationssättet. Ändringarna i jämförelseuppgifterna för huvudposterna i resultaträkningen och balansräkningen redovisas i tabellerna nedan.

Bankrörelse

	Redovisat tidigare		Ny
Resultaträkning	1.1.–31.3.2016	Förändring	1.1.–31.3.2016
Intäkter	473	-45	427
Kostnader	269	-39	230
Resultat före skatt	151	-7	144

	Redovisat tidigare		Ny
Balansräkning	31.12.2016	Förändring	31.12.2016
Tillgångar	93 312	-5 723	87 588
Skulder	77 361	133	77 494

Skadeförsäkring

	Redovisat tidigare		Ny
	1.1.–31.3.2016	Förändring	1.1.–31.3.2016
	136	9	145
	77	7	84
	59	2	61

	Redovisat tidigare		Ny
	31.12.2016	Förändring	31.12.2016
	5 331	2	5 334
	3 798	10	3 809

Kapitalförvaltning

	Redovisat tidigare		Ny
Resultaträkning	1.1.–31.3.2016	Förändring	1.1.–31.3.2016
Intäkter	108	30	138
Kostnader	28	32	59
Resultat före skatt	75	-2	73

	Redovisat tidigare		Ny
Balansräkning	31.12.2016	Förändring	31.12.2016
Tillgångar	18 483	7	18 490
Skulder	17 400	24	17 424

Övrig rörelse

	Redovisat tidigare		Ny
	1.1.–31.3.2016	Förändring	1.1.–31.3.2016
	120	7	126
	121	0	121
	-1	7	5

	Redovisat tidigare		Ny
	31.12.2016	Förändring	31.12.2016
	46 333	-280	46 053
	45 440	-1 137	44 303

Elimineringar

	Redovisat tidigare		Ny
Resultaträkning	1.1.–31.3.2016	Förändring	1.1.–31.3.2016
Intäkter	-117	0	-117
Kostnader	-118	0	-118
Resultat före skatt	0	0	0

	Redovisat tidigare		Ny
Balansräkning	31.12.2016	Förändring	31.12.2016
Tillgångar	-29 712	5 994	-23 718
Skulder	-20 490	970	-19 520

Nya standarder och tolkningar

IFRS 9 Finansiella instrument:

OP Gruppen tillämpar standarden IFRS 9 första gången 1.1.2018. Jämförelsetalen justeras inte.

Det är ännu inte möjligt att tillförlitligt bedöma den kvantitativa effekten av att standarden tillämpas på boksluten för 2018, eftersom bedömningen är beroende av beloppet på de finansiella instrument som innehas vid bedömningstidpunkten, det rådande ekonomiska läget, det val av redovisningsprinciper som då görs samt ledningens prövning. Den nya standarden kräver en översyn av redovisnings- och uppföljningsprocesserna för finansiella instrument inom OP Gruppen. De ändringar som behövs för det här är inte ännu klara. OP Gruppen uppdaterar de effekter av övergången till IFRS 9 som uppgetts i bokslutet 2016 enligt följande:

Klassificering och värdering

Merparten av OP Gruppens lån och skuldebrev kommer att stanna kvar i de nuvarande värderingsklasserna där de klassificeras till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Ändringarna i klassificeringen kommer därmed att vara små, och de har ingen väsentlig effekt på OP Gruppens CET 1-nyckeltal.

De största ändringarna i klassificeringen kommer att rikta sig främst mot egetkapitalinstrument och fondplaceringar i placeringsverksamheten inom OP Gruppens skade- och livförsäkring, vars klassificering i regel ändras till verkligt värde via resultatet. För en del av de här instrumenten planerar OP Gruppen att ta i bruk en s.k. overlay approach, som återställer resultateffekterna av de här instrumenten till en nivå som motsvarar den nuvarande IAS 39.

Nedskrivningar

Den förväntade förlusten beräknas på basis av alla balansposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat samt låneåtaganden utanför balansräkningen.

Utvecklingen av OP Gruppens kreditriskmodeller och system i anslutning till dem är ännu inte slutförd. Den förväntade förlusten beräknas med modellerade riskparametrar och formeln $PDXLGDxEAD$ för merparten av portföljerna. Den förväntade förlusten beräknas antingen för 12 månader eller för hela giltighetstiden beroende på om instrumentets kreditrisk har ökat avsevärt från rapporteringsdagen eller inte. Enligt planerna kommer den ökade kreditrisken att värderas under hela giltighetstiden med förändringen i PD. Dessutom har kreditrisken ökat betydligt, om en betalning har förfallit för mer än 30 dagar sedan. För definitionen av fallissemang (default) används en definition som är enhetlig med definitionen för kapitaltäckningsanalysen.

I beräkningsmodellen inkluderas framtidsinriktad information och makroekonomiska scenarier. De makroekonomiska scenarierna är de samma som också annars används i OP Gruppens ekonomiska årsplanering.

De avsättningar för förväntade förluster som följer av IFRS 9 förväntas öka betydligt jämfört med förlusten enligt nuvarande IAS 39 och variera mellan portföljerna. Avsättningarna minskar det egna kapitalet vid övergångstidpunkten. Ökningen i avsättningarna för förväntade förluster väntas inte inverka väsentligt på OP Gruppens CET 1-nyckeltal, eftersom avsättningarna för förväntade förluster enligt IFRS 9 inte väntas överstiga den förväntade förlusten som beräknats och de golvnivåer som använts för kapitaltäckningen. Dessutom innehåller det förslag till ändring av tillsynsförordningen (CRR) som Europeiska kommissionen avgav i november 2016 en möjlighet att stegvis beakta effekterna av nedskrivningsberäkningarna i IFRS 9 vid beräkningen av CET 1-nyckeltalet.

Säkringsredovisning

OP Gruppen kommer att fortsätta med säkringsredovisningen enligt IAS 39 för portföljsäkringens del. Till övriga delar har inga beslut om att övergå till säkringsredovisning enligt IFRS 9 ännu fattats.

Not 2 Nyckeltal och formler för nyckeltalen

	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	9,4	9,9
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	9,4	5,7
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,72	0,74
Kostnadernas andel av intäkterna, %	54	52
Antalet anställda i genomsnitt	12 088	12 150

ALTERNATIVA NYCKELTAL

Europeiska värdepappersmyndighetens (ESMA) nya anvisningar om alternativa nyckeltal trädde i kraft 3.7.2016. Alternativa nyckeltal redovisas för att beskriva den ekonomiska utvecklingen i affärsrörelsen och förbättra jämförbarheten mellan olika rapportperioder. Alternativa nyckeltal ska inte betraktas som ersättande mätare jämfört med de nyckeltal som definieras i IFRS-bokslutsreglerna.

Formlerna för de alternativa nyckeltal som tillämpas presenteras nedan och de motsvarar till innehållet de nyckeltal som presenterats tidigare.

Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	$\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	$\frac{\text{Periodens totalresultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	$\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Balansomslutning i genomsnitt (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Kostnadernas andel av intäkterna, %	$\frac{\text{Kostnader totalt}}{\text{Intäkter totalt}} \times 100$
Nedskrivningar av fordringar i kredit- och garantistocken, %	$\frac{\text{Nedskrivningar av fordringar} \times (\text{dagar i räkenskapsperioden} / \text{dagar i rapportperioden})}{\text{Kredit- och garantistocken vid rapportperiodens slut}} \times 100$
Skadeförsäkringens nyckeltal:	
Skadeprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader + avskrivningar/justeringar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Totalkostnadsprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	Skadeprocent + driftskostnadsprocent Riskprocent + omkostnadsprocent
Omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Operativ skadeprocent	$\frac{\text{Ersättningar exkl. förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ totalkostnadsprocent	Operativ skadeprocent + operativ driftskostnadsprocent Operativ riskprocent + operativ omkostnadsprocent
Operativ riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader och förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$
Operativ omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$

NYCKELTAL SOM KALKYLERAS SEPARAT

Kapitalrelation, %	$\frac{\text{Kapitalbas totalt}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Tier 1-kapitalrelation, %	$\frac{\text{Primärkapital (Tier 1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Kärnprimärkapitalrelation (CET1), %	$\frac{\text{Kärnprimärkapital (CET1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Solvensprocent	$\frac{\text{Kapitalbas}}{\text{Kapitalkrav (SCR)}} \times 100$
Bruttosoliditetsgrad (leverage ratio), %	$\frac{\text{Primärkapital (T1)}}{\text{Exponeringsbelopp}} \times 100$
Likviditetstäckningskrav (LCR), %	$\frac{\text{Likvida tillgångar}}{\text{Likviditetsutflödena - likviditetsinflöden i stressituationer}} \times 100$
Kapitalrelationen enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat	$\frac{\text{Konglomeratets kapitalbas totalt}}{\text{Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas totalt}} \times 100$
Avkastning på ekonomiskt kapital, %	$\frac{\text{Resultat och kundbonus efter skatt (12 månaders glidande)}}{\text{Ekonomiskt kapitalkrav i snitt}} \times 100$

SKADEFÖRSÄKRINGENS OPERATIVA RESULTAT

	1–3/ 2017	1–3/ 2016	Förändring %	1–12/ 2016
Milj. €				
Premieintäkter	350	347	0,8	1 418
Försäkringsersättningar	-265	-245	8,3	-979
Driftskostnader	-69	-63	9,6	-263
Avskrivningskorrigerering av immateriella tillgångar	-5	-5	0,0	-21
Försäkringstekniskt bidrag	10	34	-69,8	154
Placeringsintäkter och -kostnader	39	30	30,2	97
Övriga intäkter och kostnader	0	-3	-95,3	-8
Resultat före skatt	49	61	-19,3	244
Förändring i fonden för verkligt värde, brutto	-9	17	-151,0	68
Resultat före skatt till verkligt värde	40	78	-48,6	311

Vid beräkningen av Skadeförsäkringens nyckeltal används skadeförsäkringsbolagens rörelsevisa kostnader, som inte redovisas enligt samma principer i koncernens resultaträkning.

Not 3 Räntenetto

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Ränteintäkter		
Fordringar på kreditinstitut	6	1
Fordringar på kunder		
Lån	289	299
Finansiella leasingfordringar	4	4
Krediter som minskat i värde och övriga åtaganden	1	1
Skuldebrev		
Som innehas för handel	2	3
Som kan säljas	27	33
Som hålls till förfall	0	1
Lån och fordringar	0	0
Derivatinstrument		
Som innehas för handel	187	265
Säkring av verkligt värde	-30	-31
Säkring av kassaflöde	9	9
Den ineffektiva andelen av säkring av kassaflödet	1	1
Övriga	1	1
Totalt	497	587
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	13	6
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	0
Skulder till kunder	19	28
Skuldebrev emitterade till allmänheten	75	77
Efterställda skulder		
Kapitallån	1	2
Övriga	11	11
Derivatinstrument		
Som innehas för handel	167	233
Säkring av verkligt värde	-34	-39
Övriga	-17	
Övriga	3	1
Totalt	238	320
Räntenetto utan värderingsposter i säkringsredovisning	259	267
Säkringsinstrument	-11	-8
Värdeförändringar i de säkrade posterna	10	8
Räntenetto	258	267

Not 4 Försäkringsnetto

Milj. €	1-3/ 2017	1-3/ 2016
Premieintäkter, netto		
Premieinkomst	615	616
Återförsäkrares andel	-10	-9
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	-266	-269
Återförsäkrares andel	11	9
Totalt	350	347
Ersättningar, netto		
Betalda ersättningar	-233	-214
Återförsäkrares andel	2	3
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-15	-16
Återförsäkrares andel	8	5
Totalt	-238	-222
Övriga poster i skadeförsäkring	-1	-2
Livförsäkringens riskrörelse	5	6
Försäkringsnetto totalt	117	129

Not 5 Provisionsintäkter, netto

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Provisionsintäkter		
Utlåning	52	52
Inlåning	1	1
Betalningsrörelse	65	62
Värdepappersförmedling	6	3
Värdepappersemissioner	1	2
Fonder	36	35
Kapitalförvaltning och juridiska ärenden	19	21
Garantier	5	5
Bostadsförmedling	17	16
Försäkringsförmedling	29	27
Livförsäkringens belastningsinkomst	24	26
Återbäring av fondanknutna förvaltningsprovisioner	17	15
Övriga	6	4
Totalt	277	269
Provisionskostnader		
Betalningsrörelse	14	17
Värdepappersförmedling	4	5
Värdepappersemissioner	1	1
Kapitalförvaltning och juridiska ärenden	4	4
Försäkringsrörelsen	10	10
Övriga	8	8
Totalt	40	44
Provisionsintäkter, netto, totalt	237	224

Not 6 Nettointäkter från placeringsverksamhet

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Finansiella tillgångar som kan säljas		
Skuldebrev	33	34
Egetkapitalinstrument	37	7
Utdelningar och vinstandelar	39	27
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	-7	-13
Totalt	103	55
Som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen		
Försäkring		
Skuldebrev	-14	26
Egetkapitalinstrument	5	-1
Derivatinstrument	-24	148
Bankrörelse och Övrig rörelse		
Värdepappershandel	45	6
Valutaverksamhet	11	9
Förvaltningsfastigheter	5	3
Övriga	1	1
Totalt	29	191
Som redovisats till det upplupna anskaffningsvärdet		
Lån och övriga fordringar	3	2
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	0	-1
Totalt	3	1
Livförsäkring		
Räntegottgörelse på kunders försäkringsbesparingar	-23	-24
Förändring i räntekompletteringar	10	-60
Övriga försäkringstekniska poster	9	-69
Totalt	-4	-152
Skadeförsäkring		
Upplösning av diskontering	-8	-9
Totalt	-8	-9
Nettointäkter från placeringsverksamhet totalt	122	86

Not 7 Nedskrivningar av fordringar

Milj. €	1-3/ 2017	1-3/ 2016
Fordringar som nedskrivits som kredit-och garantiförluster	9	11
Återföringar av fordringar som avskrivits	-3	-3
Ökning av individuella nedskrivningar	13	19
Minskning av individuella nedskrivningar	-12	-13
Gruppvisa nedskrivningar	0	-3
Nedskrivningar av fordringar totalt	8	11

Not 8 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

			Finansiella tillgångar som redo- visas till verkligt värde via resultat- räkningen*	Finansiella tillgångar som kan säljas	Säkrings- instru- ment	Totalt
Tillgångar, milj. €	Lån och fordringar	Investe- ringar som hålls till förfall				
Kontanta medel	11 960					11 960
Fordringar på kreditinstitut	331					331
Derivatinstrument			3 745		538	4 284
Fordringar på kunder	79 509					79 509
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 496			9 496
Skuldebrev		54	4 197	16 823		21 073
Egetkapitalinstrument			452	1 979		2 431
Övriga finansiella tillgångar	3 248					3 248
Finansiella tillgångar	95 049	54	17 889	18 802	538	132 332
Andra tillgångar än finansiella instrument						3 701
Totalt 31.3.2017	95 049	54	17 889	18 802	538	136 032

			Finansiella tillgångar som redo- visas till verkligt värde via resultat- räkningen*	Finansiella tillgångar som kan säljas	Säkrings- instru- ment	Totalt
Tillgångar, milj. €	Lån och fordringar	Investe- ringar som hålls till förfall				
Kontanta medel	9 471					9 471
Fordringar på kreditinstitut	337					337
Derivatinstrument			4 112		620	4 732
Fordringar på kunder	78 604					78 604
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 168			9 168
Skuldebrev		92	4 318	17 541		21 951
Egetkapitalinstrument			550	2 245		2 794
Övriga finansiella tillgångar	3 093					3 093
Finansiella tillgångar	91 505	92	18 147	19 786	620	130 150
Andra tillgångar än finansiella instrument						3 597
Totalt 31.12.2016	91 505	92	18 147	19 786	620	133 747

* Balansposten investeringstillgångar omfattar skade- och livförsäkringens skuldebrev och egetkapitalinstrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkrings-instrument	Totalt
Skulder till kreditinstitut		5 634		5 634
Derivatinstrument	3 383		273	3 656
Skulder till kunder		60 975		60 975
Försäkringsskuld		10 661		10 661
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9 535			9 535
Skuldebrev emitterade till allmänheten		28 529		28 529
Efterställda skulder		1 442		1 442
Övriga finansiella skulder		3 212		3 212
Finansiella skulder	12 919	110 453	273	123 645
Andra skulder än finansiella skulder				2 009
Totalt 31.3.2017	12 919	110 453	273	125 654

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkrings-instrument	Totalt
Skulder till kreditinstitut		4 669		4 669
Derivatinstrument	3 691		353	4 044
Skulder till kunder		60 077		60 077
Försäkringsskuld		10 586		10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9 205			9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten		28 287		28 287
Efterställda skulder		1 445		1 445
Övriga finansiella skulder		3 324		3 324
Finansiella skulder	12 896	108 388	353	121 637
Andra skulder än finansiella skulder				1 872
Totalt 31.12.2016	12 896	108 388	353	123 509

Obligationslånen bland skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrev som uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av mars 523 miljoner euro (545) högre än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 9 Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade tillverkligt värde enligt värderingsmetod

Tillgångarnas verkliga värden 31.3.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	352	73	27	452
Skuldinstrument	3 432	270	495	4 197
Fondanknutna avtal	6 761	2 735		9 496
Derivatinstrument	1	4 131	152	4 284
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Egetkapitalinstrument	702	595	683	1 979
Skuldinstrument	14 154	2 293	376	16 823
Totalt	25 402	10 096	1 732	37 230

Tillgångarnas verkliga värden 31.12.2016, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	442	82	26	550
Skuldinstrument	3 489	712	117	4 318
Fondanknutna avtal	6 591	2 577		9 168
Derivatinstrument	6	4 566	160	4 732
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Egetkapitalinstrument	900	564	780	2 245
Skuldinstrument	13 130	4 042	369	17 541
Totalt	24 559	12 543	1 452	38 553

Skuldernas verkliga värden 31.3.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Fondanknutna avtal	6 789	2 746		9 535
Övriga		0		1
Derivatinstrument	7	3 553	97	3 656
Totalt	6 796	6 299	97	13 192

Skuldernas verkliga värden 31.12.2016, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Fondanknutna avtal	6 618	2 587		9 205
Övriga		0		0
Derivatinstrument	10	3 926	107	4 044
Totalt	6 628	6 514	107	13 249

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats på börser, företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågavarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har klassificerats största delen av OP Företagsbankskoncernens OTC-derivat samt företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument som inte klassificerats till Nivå 1.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Dessutom klassificeras till Nivå 3 skuldinstrument för vilka det på värderingsdagen på marknaden finns endast några eller inga noteringar. I ifrågavarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten samt sådana derivat med lång löptid där den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består av prisuppgifter från utomstående.

Omklassificeringar mellan olika nivåer av värderingen till verkligt värde

Omklassificeringen mellan olika nivåer anses ha skett den dag då den transaktion som omklassificeringen medfört skett eller den dag då omständigheterna ändrats.

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet (Nivå 3)

Specifikation av finansiella tillgångar och skulder	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultat-räkningen	Derivat-instrument	Finansiella tillgångar som kan säljas	Tillgångar totalt
Finansiella tillgångar, milj. €				
Ingående balans 1.1.2017	142	160	1 149	1 452
Resultaträkningens nettointäkter	3	-8	15	10
Nettointäkter i rapporten över totalresultat			-29	-29
Förvärv	22		51	73
Försäljningar	0		-44	-45
Amorteringar	-47		-7	-54
Omklassificering till Nivå 3	400		52	452
Omklassificering från Nivå 3			-128	-128
Utgående balans 31.3.2017	521	152	1 059	1 732

	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat-instrument	Skulder totalt
Finansiella skulder, milj. €			
Ingående balans 1.1.2017		107	107
Resultaträkningens nettointäkter		-10	-10
Utgående balans 31.3.2017		97	97

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 31.3.2017	Räntenetto	Netto-intäkter från placerings-verksamhet	Rapport över total-resultat/ Förändring i fonden för verkligt värde	Nettointäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
Milj. €				
Realiserade nettointäkter	3			3
Orealiserade nettointäkter	2	15	-29	-12
Nettointäkter totalt	5	15	-29	-9

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Den öppna marknadsrisken har ingen effekt på resultatet. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som OP Företagsbanken emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan. Dessutom har till Nivå 3 klassificerats derivat med lång löptid, för vilka den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats.

Förändringar i värderingsfaktorer

Inga väsentliga ändringar har gjorts i värderingsmetoderna under 2017.

Not 10 Derivatinstrument

	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
31.3.2017, milj. €						
Räntederivat	34 527	82 028	60 838	177 393	3 700	3 256
Clearas via central motpart	6 102	38 582	30 599	75 283	1 040	1 260
Valutaderivat	36 027	11 469	3 604	51 100	1 539	1 570
Aktie- och indexbundna derivat	5	1		6	1	
Kreditderivat	16	216	9	241	11	7
Övriga derivat	364	408	2	774	63	19
Derivat totalt	70 939	94 123	64 453	229 515	5 314	4 853

	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
31.12.2016, milj. €						
Räntederivat	38 219	77 514	60 823	176 557	4 129	3 632
Clearas via central motpart	7 919	33 999	30 761	72 679	1 186	1 335
Valutaderivat	29 515	11 606	3 644	44 765	1 688	1 676
Aktie- och indexbundna derivat	15	6		21	1	0
Kreditderivat	19	397	13	429	11	8
Övriga derivat	275	552	2	829	64	23
Derivat totalt	68 043	90 075	64 482	222 601	5 892	5 340

* I de verkliga värdena ingår upplupna räntor som i balansräkningen redovisas bland övriga tillgångar eller avsättningar och övriga skulder. Dessutom har de verkliga värdena för derivat som clearas av centrala motparter kvittats i balansräkningen.

Not 11 Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning

Finansiella tillgångar

				Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Netto som redovisas i balans-räkningen**	Allmänna avtal om derivat-kontrakt***	Mottagna säkerheter	Netto
31.3.2017, milj. €						
Derivat	5 314	-1 030	4 284	-2 093	-1 045	1 145

				Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Netto som redovisas i balans-räkningen**	Allmänna avtal om derivat-kontrakt***	Mottagna säkerheter	Netto
31.12.2016, milj. €						
Derivat	5 883	-1 151	4 732	-2 418	-1 177	1 138

Finansiella skulder

				Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balans-räkningen**	Allmänna avtal om derivat-kontrakt***	Ställda säkerheter	Netto
31.3.2017, milj. €						
Derivat	4 905	-1 249	3 656	-2 093	-1 079	484

				Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balans-räkningen**	Allmänna avtal om derivat-kontrakt***	Ställda säkerheter	Netto
31.12.2016, milj. €						
Derivat	5 350	-1 307	4 044	-2 418	-1 139	486

* Inkl. det netto av derivat som clearats dagligen som ingår i kontanta medel, sammanlagt -221 (-147) miljoner euro.

** Verkligt värde utan upplupen ränta.

*** Enligt praxis ingås allmänna avtal om derivatkontrakt med alla derivatmotparter.

Clearing av OTC-derivat via centrala motparter

I februari 2013 övergicks till clearing via centrala motparter i enlighet med EMIR-förordningen (Förordning (EU) nr 648/2012). Standardiserade OTC-derivattransaktioner med finansiella motparter clearas med London Clearing House. I den här handlingsmodellen ändras den centrala motparten vid slutet av den dagliga clearingprocessen till derivatmotpart och derivatens dagliga betalningar kvittas med derivatmotparten. Dagligen antingen betalas eller mottas en säkerhet som motsvarar förändringen i det verkliga värdet på öppna avtal (variation margin). De räntederivat som clearas via centrala motparter kvittas i balansräkningen.

Övrig bilateral clearing av OTC-derivat

På derivataffärer mellan koncernen och övriga kunder samt sådana derivataffärer som inte clearas via centrala motparter enligt förordningen, tillämpas antingen ISDAs, koncernens egna eller Finansbranschens Centralförbunds allmänna avtal om derivatkontrakt. På basis av de här avtalen kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredo visas i balansräkningen.

Not 12 Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar

	Inte ned- skrivna (brutto)	Ned- skrivna (brutto)	Totalt	Individuella nedskriv- ningar	Gruppvisa nedskriv- ningar	Balans- värde
31.3.2017, milj. €						
Fordringar på kreditinstitut och kunder						
Fordringar på kreditinstitut	333		333		2	331
Fordringar på kunder, varav	78 104	643	78 747	447	62	78 238
Bankgarantifordringar	2	9	11	9	1	2
Finansiell leasing	1 272		1 272			1 272
Totalt	79 709	643	80 352	447	64	79 841
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis						
Företag	28 032	461	28 493	352	34	28 106
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 046	0	1 046	0	3	1 043
Hushåll	49 018	176	49 194	92	27	49 076
Ideella organisationer	782	6	788	4	1	784
Offentlig sektor	831		831		0	831
Totalt	79 709	643	80 352	447	64	79 841
31.12.2016, milj. €						
Fordringar på kreditinstitut och kunder						
Fordringar på kreditinstitut	339		339		2	337
Fordringar på kunder, varav	77 204	640	77 844	445	63	77 337
Bankgarantifordringar	2	9	11	9	1	2
Finansiell leasing	1 268		1 268			1 268
Totalt	78 810	640	79 450	445	64	78 941
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis						
Företag	27 280	461	27 741	349	32	27 360
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 035	0	1 035	0	3	1 032
Hushåll	48 921	173	49 094	92	29	48 973
Ideella organisationer	758	6	765	4	1	760
Offentlig sektor	816		816		0	816
Totalt	78 810	640	79 450	445	64	78 941
Problemfordringar 31.3.2017, milj. €						
Över 90 dagar förfallna fordringar			598	598	232	366
Sannolikt obetalda			560	560	164	395
Lånefordringar som beviljats en eftergift		1 751	305	2 056	51	2 005
Totalt		1 751	1 463	3 214	447	2 767
Problemfordringar 31.12.2016, milj. €						
Över 90 dagar förfallna fordringar			578	578	222	356
Sannolikt obetalda			508	508	173	335
Lånefordringar som beviljats en eftergift		1 711	279	1 990	50	1 940
Totalt		1 711	1 364	3 076	445	2 631
Nyckeltal, %		31.3.2017	31.12.2016			
Individuella nedskrivningar, % av problemfordringar		13,9 %	14,5 %			

Som över 90 dagar förfallna fordringar rapporteras det återstående kapitalet på en fordran där räntan eller kapital förfallit till betalning men inte betalats på tre månader. Som avtal som sannolikt blir obetalade rapporteras avtal i de svagaste ratingklasserna (F för privatkunder och 11–12 för övriga). Som lånefordringar som beviljats en eftergift rapporteras fordringar där villkoren omförhandlats på grund av att kundens betalningsförmåga försämrats. Lånevillkoren för omförhandlade fordringar har mildrats till följd av kundens ekonomiska svårigheter till exempel genom att bevilja kunden amorteringsfrihet för 6–12 mån.

Not 13 Försäkringsrörelsens skulder

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Avsättningar för oreglerade skador		
Avsättningar för pensioner	1 439	1 434
Övriga avsättningar för oreglerade skador	1 014	988
Räntekomplettering (värdet av försäkringskuldens säkringar)	-9	8
Totalt	2 444	2 430
Avsättning för intjänade premier	845	578
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal		
Skuld för fondförsäkringar	8 179	7 918
Placeringsavtal	1 356	1 287
Totalt	9 535	9 205
Livförsäkringens försäkringsskuld	7 373	7 578
Totalt	20 196	19 791

Not 14 Skuldebrev emitterade till allmänheten

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Obligationslån	9 392	10 922
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	10 221	9 277
Bankcertifikat, företagscertifikat och ECP	8 916	8 088
Totalt	28 529	28 287

Not 15 Fonden för verkligt värde efter skatt

	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Egetkapital-instrument	Säkring av kassaflödet	
Milj. €				
Ingående balans 1.1.2017	105	172	41	318
Förändringar i verkligt värde	2	12	-1	13
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-9	-31		-40
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen		3		3
Överföringar till räntenetto			-10	-10
Uppskjuten skatt	1	3	2	7
Utgående balans 31.3.2017	100	159	33	292

	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Egetkapital-instrument	Säkring av kassaflödet	
Milj. €				
Ingående balans 1.1.2016	31	142	69	242
Förändringar i verkligt värde	83	-27	26	82
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-13	-16		-29
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen		8		8
Överföringar till räntenetto			-10	-10
Uppskjuten skatt	-14	7	-3	-10
Utgående balans 31.3.2016	87	114	82	282

Fonden för verkligt värde före skatt uppgick till 364 miljoner euro (353) och den uppskjutna skatteskuld som ansluter sig till den uppgick till 73 miljoner euro (70). Vid slutet av rapportperioden ingick i fonden för verkligt värde totalt 274 miljoner euro (237) i positiva värdeförändringar och totalt 22 miljoner euro (46) i negativa värdeförändringar i egetkapitalinstrument.

Den negativa fonden för verkligt värde upplöses genom värdestegringar på tillgångarna och resultatförda nedskrivningar.

Not 16 Ställda säkerheter

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Ställda för egna skulder och åtaganden		
Panter	1	1
Krediter (säkerhet för covered bonds)	10 991	10 407
Övriga	5 739	4 973
Ställda säkerheter totalt*	16 731	15 381
Derivatskulder med säkerhet	1 269	1 351
Övriga skulder med säkerhet	4 071	3 443
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	10 221	9 277
Totalt	15 561	14 071

* Dessutom har det i centralbanken pantsatts obligationslån för ett säkerhetsvärde på 6,1 miljarder euro. Av dem utgör 1,5 miljarder euro säkerhet för den dagsinterna limiten. Obligationslånen kan tas ut utan förhandstillstånd av centralbanken, och de ingår därför inte i tabellen ovan.

Not 17 Åtaganden utanför balansräkningen

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Garantier	667	836
Garantiansvar	1 960	1 921
Kreditlöften	11 379	11 049
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	402	358
Övriga åtaganden*	1 010	966
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	15 418	15 129

* Varav skadeförsäkringsrörelsens åtaganden i kapitalfonder 182 miljoner euro (156).

Not 18 Kapitaltäckning för kreditinstitut

Kapitaltäckningen för kreditinstitut har för OP-sammanslutningen redovisats i enlighet med EU:s tillsynsförordning (EU 575/2013) (CRR).

Kapitalbas, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
OP Gruppens eget kapital	10 378	10 237
Försäkringsbolagens inverkan på eget kapital avdras	-76	-168
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	-33	-41
Tilläggsandelskapital på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	73	77
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	10 343	10 105
Immateriella tillgångar	-643	-620
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-47	-64
Andelskapital som återbetalas		-156
Uppskattad vinstutdelning och från eget kapital oavdragen vinstutdelning från föregående räkenskapsperiod	-49	-83
Nedskrivningar - förväntade förluster underskott	-315	-309
Kärnprimärkapital (CET1)	9 288	8 872
Kapitallån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	81	81
Primärkapitaltillskott (AT1)	81	81
Primärkapital (T1)	9 370	8 954
Debenturlån	1 221	1 239
Supplementärkapital (T2)	1 221	1 239
Kapitalbas totalt	10 591	10 192

Från kärnprimärkapitalet (CET1) har dragits av en försiktig värderingsjustering på 28 (36) miljoner euro.

På tilläggsandelskapital och kapitallån har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla kapitalinstrument. Under jämförelseperioden har från kärnprimärkapitalet har dragits av det belopp som motsvarar tillsynsmyndigheternas återbetalningstillstånd, dvs. 156 miljoner euro.

Totalt riskvägt exponeringsbelopp, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Kredit- och motpartsrisk	39 359	38 853
Schablonmetoden (SA)	3 290	3 233
Exponeringar mot stater och centralbanker	39	39
Institutsexponeringar	40	36
Företagsexponeringar	1 883	1 812
Hushållsexponeringar	1 026	1 039
Övriga*	302	307
Internmetoden (IRB)	36 070	35 620
Institutsexponeringar	1 166	1 143
Företagsexponeringar	21 502	20 913
Hushållsexponeringar	4 786	4 698
Aktieexponeringar **	7 426	7 605
Övriga	1 190	1 261
Marknads- och avvecklingsrisken, schablonmetoden	1 491	1 329
Operativ risk, schablonmetoden	3 958	3 666
Värdejustering av exponeringar (CVA)	293	253
Totalt riskvägt exponeringsbelopp	45 101	44 101
 Risikoviktsgolv enligt ECB:s beslut	 4 396	
Totalt riskvägt exponeringsbelopp inklusive risikoviktsgolv	49 498	44 101

* Av riskvikten i posten Övriga består 260 miljoner (253) euro av uppskjutna skattefordringar som behandlas med riskvikten 250 procent av kärnprimärkapitalen i stället för att dras av.

** Riskvikten för aktieexponeringar inkluderar 6,5 miljarder euro för OP Gruppens interna investeringar i försäkringsföretag.

Relationstal, %	31.3.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	18,8	20,1
Tier 1-kapitalrelation	18,9	20,3
Kapitalrelation	21,4	23,1

Relationstal utan övergångsbestämmelser, %	31.3.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	18,6	19,9
Tier 1-kapitalrelation	18,6	19,9
Kapitalrelation	21,1	22,8

Relationstal utan riskviktsgolv, %	31.3.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	20,6	20,1
Tier 1-kapitalrelation	20,8	20,3
Kapitalrelation	23,5	23,1

Riskviktsgolvens inverkan på CET 1-relationstalet var -1,8 procentenheter.

Kapitalkrav, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Kapitalbas	10 591	10 192
Kapitalkrav	7 067	5 520
Buffert för kapitalkrav	3 524	4 673

Kapitalkravet 14,3 procent består av minimikravet 8 procent, kapitalkonserveringsbufferten 2,5 procent, O-SII-kapitalkravet 2,0 procent, ECB:s kapitalkrav (P2R) 1,75 procent och ländervisa kontryckiska buffertkrav för exponeringar i utlandet. Under jämförelseåret var kapitalkravet 12,5 procent. ECB:s P2R-krav trädde i kraft 1.1.2017.

	31.3.2017	31.12.2016
Skuldsättning		
Milj. €		
Primärkapital (T1)	9 370	8 954
Exponeringar totalt	123 259	120 257
Bruttosoliditetsgrad, %	7,6	7,4

Den mätare som beskriver skuldsättningen, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio), redovisas i enlighet med Europeiska kommissionens delegerade förordning. Enligt utkastet till bestämmelser är miniminivån tre procent.

Not 19 Exponeringar enligt ratingklass

Hushållsexponeringar enligt ratingklass (AIRB)

Alla hushållsexponeringar 31.3. 2017

Ratingklass	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
Privatkunder totalt	48 892	51,5	0,7	16,9	4 003	7,4	149
A	30 599	52,3	0,0	16,0	537	1,8	2
B	10 618	49,5	0,1	16,3	514	4,8	2
C	3 885	48,1	0,5	21,7	648	16,7	4
D	2 097	42,4	2,3	20,9	765	36,5	10
E	1 293	30,7	20,7	21,2	1 113	86,1	55
F	400		100,0	24,5	426	106,5	76
Företagskunder totalt	1 557	68,4	3,2	37,4	783	41,4	40
2,5-5,5	500	67,6	0,4	22,4	60	12,0	0
6,0-7,0	615	67,4	1,4	41,8	253	41,1	4
7,5-8,5	294	69,7	5,0	46,7	203	69,2	7
9,0-10,0	99	75,3	23,1	45,4	108	108,5	10
11,0-12,0	49		100,0	63,3	159	326,2	19
Totalt	50 449	52,6	0,8	17,6	4 786	8,4	189

Alla hushållsexponeringar 31.12.2016

Ratingklass	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
Privatkunder totalt	48 607	52,5	0,7	16,9	3 919	7,3	147
A	30 426	52,5	0,0	16,0	533	1,8	2
B	10 757	52,8	0,1	16,3	521	4,8	2
C	3 759	54,6	0,5	21,4	621	16,5	4
D	1 965	43,9	2,3	21,0	712	36,2	9
E	1 323	24,9	20,6	21,1	1 127	85,2	56
F	378		100,0	24,9	405	107,2	74
Företagskunder totalt	1 552	68,2	3,3	37,0	779	41,3	39
2,5-5,5	493	67,1	0,4	21,9	58	11,8	0
6,0-7,0	606	67,4	1,3	41,1	244	40,3	3
7,5-8,5	294	69,6	4,9	46,5	201	68,4	7
9,0-10,0	111	74,0	22,9	45,4	118	106,5	11
11,0-12,0	47		100,0	63,1	157	332,2	18
Totalt	50 159	53,7	0,8	17,5	4 698	8,3	186

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0 samt F. Riskviktsgolven har inte beaktats i siffrorna.

Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

Ratingklass	31.3.2017				Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom-snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom-snitt, %	PD, genom-snitt, %	LGD i snitt, %			
1,0-2,0	850	92,2	0,0	44,6	126	14,8	0
2,5-5,5	17 546	74,1	0,2	44,3	7 075	40,3	17
6,0-7,0	7 999	71,8	1,3	44,2	7 073	88,4	45
7,5-8,5	4 869	70,5	4,5	44,2	6 077	124,8	96
9,0-10,0	627	59,1	21,5	43,8	1 152	183,6	59
11,0-12,0	739	53,7	100,0	45,2			334
Totalt	32 630	73,3	1,6	44,3	21 502	67,4	552

Ratingklass	31.12.2016				Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom-snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom-snitt, %	PD, genom-snitt, %	LGD i snitt, %			
1,0-2,0	933	92,2	0,0	44,7	137	14,7	0
2,5-5,5	17 374	74,5	0,2	44,4	7 044	40,5	17
6,0-7,0	7 717	71,6	1,3	44,2	6 786	87,9	43
7,5-8,5	4 638	70,7	4,6	44,2	5 825	125,6	94
9,0-10,0	616	55,1	22,1	44,0	1 120	181,9	60
11,0-12,0	747	54,9	100,0	45,2			338
Totalt	32 024	73,5	1,6	44,3	20 913	66,9	552

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0 samt F.Riskviktsgolven har inte beaktats i siffrorna.

Not 20 Försäkringsbolagens solvens

Milj. €

	31.3.2017		31.12.2016	
	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen
Medräkningsbara kapitalbasmedel	1 353	1 055	1 455	992
Solvenskapitalkrav (SCR)				
Marknadsrisk	946	487	996	484
Försäkringsrisk	386	299	405	298
Motpartsrisk	27	32	27	32
Operativ risk	37	43	25	43
Diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet	-677	-175	-712	-164
Totalt	719	686	742	693
Buffert för SCR	634	368	713	299
SCR-relation, %	188	154	196	143
SCR-relation, % (utan övergångsbestämmelse)	145	138	149	127

Övergångsbestämmelserna har beaktats i siffrorna för Solvens II och de motsvarar OP Gruppens värdering. I siffrorna för skadeförsäkringsrörelsen ingår också siffrorna för OVY Försäkring.

Not 21 OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
OP Gruppens egna kapital	10 378	10 237
Övrig andelskapital, kapitallån, eviga lån och debenturlån	1 376	1 397
Övriga branschvisa poster som inte ingår i kapitalbasen	-130	-139
Goodwill och immateriella tillgångar	-1 459	-1 438
Värderingsdifferenser i försäkringsrörelsen*	828	743
Planerad utdelning	-49	-83
Poster som enligt IFRS dras av från kapitalbasen**	32	16
Nedskrivningar - förväntade förluster underskott	-289	-283
Konglomeratets kapitalbas totalt	10 687	10 449
Kapitalbaskravet i kreditinstitutsverksamheten***	6 147	4 713
Kapitalbaskravet i försäkringsrörelsen*	1 405	1 434
Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas	7 552	6 147
Konglomeratets kapitaltäckning	3 135	4 302
Konglomeratets kapitalrelation (kapitalbasen/minimibeloppet av kapitalbasen) (%)	142	170

* Bedömning av SCR enligt Solvens II

** Överskott i pensionsansvar, värdering av förvaltningsfastigheter till verkligt värde, värdering av säkringen av kassaflöde från fonden för verkligt värde.

*** Totalt riskvägt exponeringsbelopp x 14,3 %, under jämförelseperioden totalt riskvägt exponeringsbelopp x 12,5 %.

Övergångsbestämmelserna och riskviktsgolven har beaktats i siffrorna. Det P2R-kapitalkrav som uppställts för OP Gruppen 1.1.2017 sänkte kapitalrelationen med cirka 16 procentenheter. Effekten av riskviktsgolven på relationstalet är cirka -13 procentenheter.

Not 22 Närståendetransaktioner

OP Gruppens närstående består av de företag som konsolideras i OP Gruppens bokslut, intresseföretagen, ledningen och deras nära familjemedlemmar samt övriga närstående företag. Till OP Gruppens ledning räknas OP Gruppens chefdirektör (ordförande för OP Andelslags direktion), OP Andelslags verkställande direktör, ledamöterna och ersättarna i direktionen och ledamöterna i förvaltningsrådet. Till ledningens närstående räknas också bolag, i vilka den som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person har ett betydande inflytande. Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa och OP-Eläkesätiö.

På lån beviljade till närstående tillämpas bankens normala kreditvillkor. Lånen är bundna till de referensräntor som tillämpas allmänt.

Inga väsentliga förändringar har skett i närståendetransaktionerna efter 31.12.2016.

Finansiell information 2017

Delårsrapporterna 2017 offentliggörs följande dagar:

Delårsrapport 1.1–30.6.2017	2.8.2017
Delårsrapport 1.1–30.9.2017	1.11.2017

Helsingfors 27.4.2017

**OP Andelslag
Direktionen**

Närmare upplysningar:

Chefdirektör Reijo Karhinen, tfn 010 252 4500

Ekonomidirektör Harri Luhtala, tfn 010 252 2433

Kommunikationsdirektör Carina Geber-Teir, tfn 010 252 8394

op.fi och pohjola.fi